

Päijät-Hämeen maakuntakaava

Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi

Asikkalan Urajärven kylämäki

Esko Tikkala

Päivi Taipale

Eetu Sorvali

Lahden kaupunginmuseo 2012

Rahoitus

Päijät-Hämeen liitto

Lahden kaupunginmuseo

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Tutkimusmenetelmät	3
3. Asikkala	5
4. Hartola	13
5. Heinola	19
6. Hollola	27
7. Hämeenkoski	39
8. Kärkölä	46
9. Lahti	50
10. Nastola	54
11. Orimattila	58
12. Padasjoki	68
13. Sysmä	74
14. Yhteenvedo	84
Lähdeluettelo	85

Liite 1. Luettelo historiallisen ajan kohteista Päijät-Hämeessä (vain sähköinen)

Liite 2. Kartta historiallisen ja esihistoriallisen ajan muinaisjäänöksistä Päijät-Hämeessä.

1. Johdanto

Museovirasto ja Päijät-Hämeen maakuntamuseo edellyttivät Päijät-Hämeen maakuntakaavaa 2014 koskevissa lausunnoissaan, että kaavatyön selvityksiin on liitettävä historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä koskeva arkeologinen inventointi ja selvitys. Vastaavaa selvitystä on edellytetty myös Uudenmaan ja Keski-Suomen maakuntakaavoihin. Päijät-Hämeen liitto kilpailutti kyseisen selvityksen keväällä 2012. Kilpailutuksessa oli etukäteen määritelty kuinka paljon rahaa inventointiin on varattu ja tarjoajat määrittelivät, mitä kyseisellä summalla ehditään tehdä. Kilpailutuksen jälkeen maakuntaliitto tilasi selvityksen Lahden kaupunginmuseolta toukokuussa 2012.

Museon ja maakuntaliiton välisissä neuvotteluissa päädyttiin siihen, että historiallisen ajan muinaisjäännöselvityksessä keskitytään asutushistoriallisiin kohteisiin ja niissä erityisesti vanhoihin kylätontteihin. Perusteluna valinnalle oli se, että 1) kohteet ovat laajoja, jolloin niillä on tavanomaista suurempi vaikutus maankäytön suunnitteluun kuin yksittäisillä hiilimiiluilla tai vastaavilla pienialaisilla kohteilla, 2) kylätontit sijaitsevat useimmiten nykyasutuksen keskellä, jolloin niihin kohdistuu maankäytöllisiä paineita ja 3) maakuntakaavan kannalta kylätontit ovat kaikkein oleellisimpia historiallisen ajan muinaisjäännöksistä.

Kaupunginmuseo toteutti inventoinnin siten, että siihen liitettiin ensin laaja arkistotutkimus. Tutkimusta tekivät FM Esko Tikkala ja FM Päivi Taipale. Tutkimuksen saattoi loppuun ja yksittäisiä kylätontteja koskevan luettelon laati HuK Eetu Sorvali yhdessä Päivi Taipaleen kanssa. Työ tapahtui allekirjoitaneen ohjauksessa. Selvitykseen oli alun perin tarkoitus liittää aikataulusta riippuen myös maastotarkastuksia ja kohteiden rajauksia, mutta niistä jouduttiin luopumaan arkistotyön suuren määrän vuoksi. Kaupunginmuseo on kuitenkin tutkinut jo aikaisempina vuosina ja myös vuonna 2012 omana työnään muutamia kylätontteja Hollolassa, Orimattilassa ja Asikkalassa.

Vuonna 2012 muinaisjäännöselvitykseen oli varattu aikaa yhteensä kolme kuukautta. Tuona aikana saatiin koko maakunnan arkistoaineisto kootuksi ja kaikkien kuntien kylätontit koostettua tässä raportissa julkaistavaan muotoon. Selvityksen loppuunsaattaminen maastokäynteineen ja mahdollisine rajauksineen edellyttää kuitenkin työn jatkamista vuoden 2013 puolelle jatkohankkeena. On tärkeää, että koko maakunnan kylätontit saadaan koottua yhtenäiseksi aineistoksi.

Selvityksen ohjaajana kaupunginmuseon puolesta haluan osoittaa erittäin suuret kiitokset Päijät-Hämeen maakuntaliitton projektikoordinaattori Jussi Mäkiselle ja maakunta-arkkitehti Mirja Karila-Reposelle hyvin sujuneesta yhteistyöstä. Kiitoksen ansaitsevat myös selvityksen tekoon osallistuneet tutkijat, jota kykenivät hienosti organisoimaan ja priorisoimaan työnsä erittäin suureksi paisuneen arkistotiedon alla.

Lahdessa 13.12.2012

Hannu Takala

Tutkimuspäällikkö

Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo

2. Tutkimusmenetelmät

Museoviraston uusien (2012) ohjeiden mukaan historiallisen ajan kylätonteista vain autioituneet ja rakentamattomat tontit, tai niiden osat, ovat suojeltuja muinaisjäännöksiä. Karttojen perusteella paikannetut, mutta nykyisin käytössä olevat kylätontit ovat kulttuuriperintökohteita. Suurimpaan osaan kohteista on tehty nykyisen peruskartan perusteella arvio kylän säilyneisyydestä ja tarpeesta maastotarkastukseen. Vain murto-osalle alueen kylätonteista on tehty tarkastuskäynti.

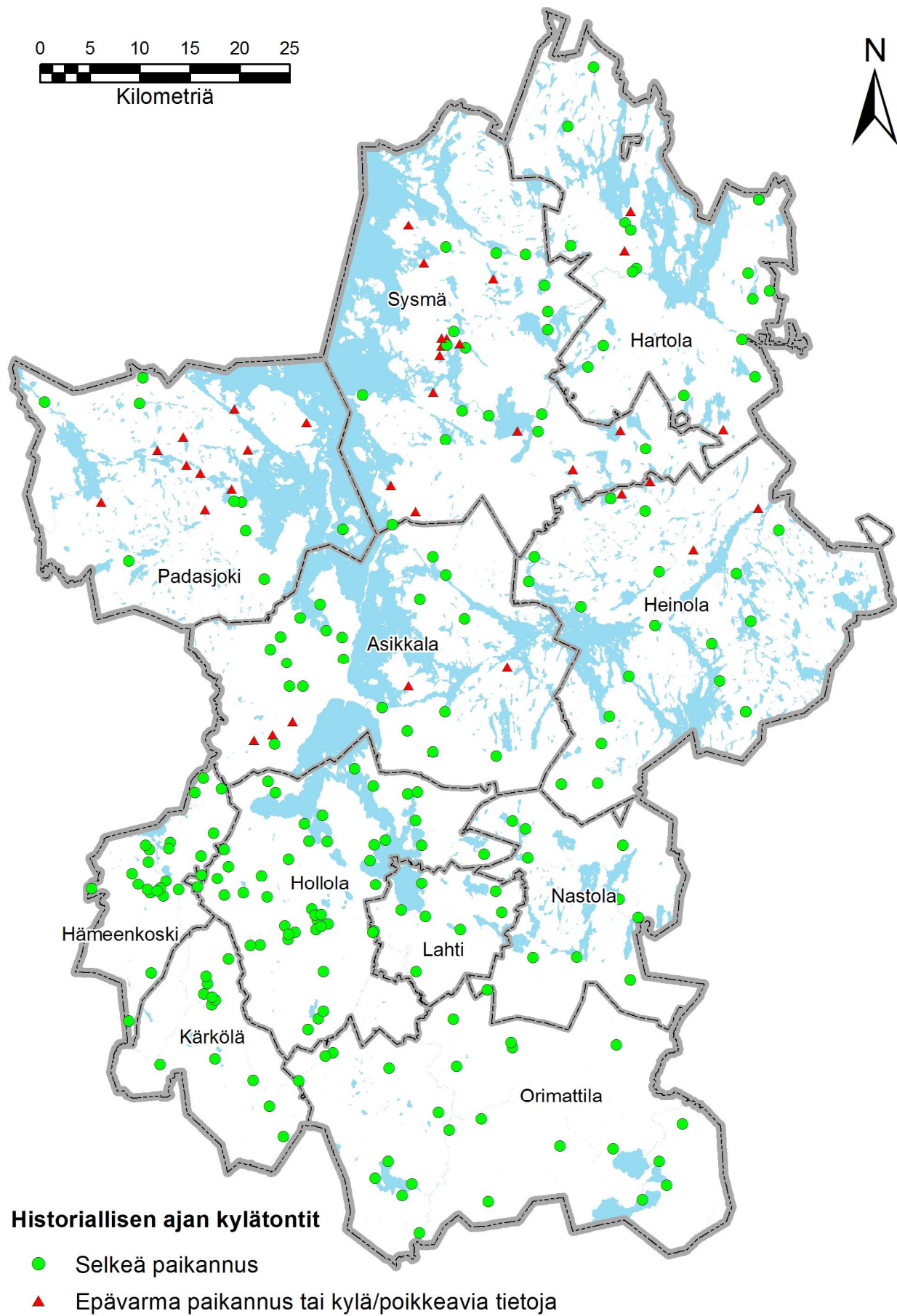
Kylätonttien paikannus on tehty suurimmaksi osaksi Kuninkaan kartaston ja Museoviraston historiallisen ajan kohteiden paikkatiedon (myöhemmin lyhennetty MV) avulla. Museoviraston paikkatieto perustuu kylien osalta suurelta osin Kuninkaan kartaston tietoihin. Kuninkaan kartaston (myöhemmin luetteloissa lyhenteellä KK) kartat sijoittuvat aikavälille 1776–1805, joten kartat eivät vastaa suoraan tilannetta keskiajalla. Vanhempia maakirjakarttoja ja 1800-luvun puolivälin pitäjänkarttoja, sekä muuta karttamateriaalia on käytetty tarvittaessa apuna. Näitä karttoja on melko kattavasti Digitaaliarkistossa (digi.narc.fi) ja vanhakartta.fi-sivustolla. Paikannuksen perusteet on mainittu kohdeluetteloissa.

Karttoihin kylätontit on merkitty kohdeluetteloiden E ja N koordinaattien mukaan (koordinaattijärjestelmä YKJ). Paikannuksen perusteet tulee kuitenkin lukea tarkkaan, sillä niissä esitetään usein vaihtoehtoinen, joskus jopa todennäköisempi sijainti karttaan merkitylle kylätontille.

Tietoa kylien iästä ja nimistä on kerätty karttojen ohella kuntien ja pitäjien historioista, rakennetun kulttuuriympäristön selvityksistä ja Digitaaliarkiston asutuksen yleisluetteloista sekä Suomen hopeaveroluettelosta (myöhemmin lyhennetty HVL) (ks. lähteet tarkemmin lähdeluettelosta). Lähteissä on mainittu myös kyliä, joita ei ole karttojen avulla pystytty paikantamaan. Näitä kyliä ei ole mukana kohdeluetteloissa.

Paikannuksesta on Asikkalan, Padasjoen ja useimpien Sysmän kylien osalta vastannut FM Esko Tikkala. Tikkala on myös koonnut yhteen Päijät-Hämeen historiallisen ajan muinaisjäännökset (liite 1.) Hartolan, Heinolan ja loput Sysmän kylät on paikantanut HuK Eetu Sorvali. FM Päivi Taipale on vastannut Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kylien paikantamisesta. Muut tunnetut historiallisen ajan kohteet koko Päijät-Hämeen alueelta on esitetty liitteessä 1 (**HUOM!** Liitteeseen 1 ei ole päivitetty kylätonttien tietoja).

Eetu Sorvali
Tutkimusapulainen

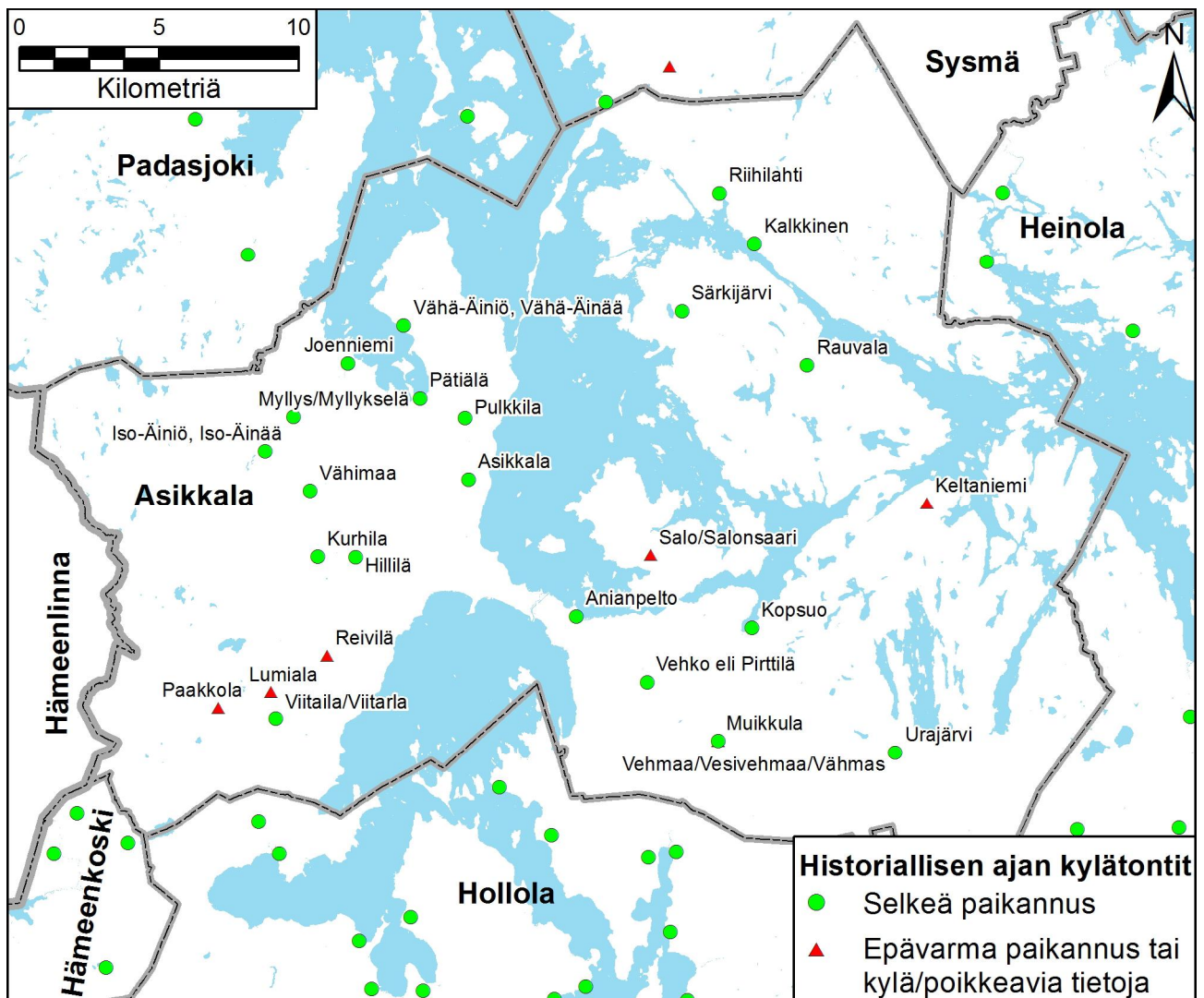
Kuva 1. Päijät-Hämeen historiallisen ajan kylätontit.

3. Asikkala

Nykyisen Asikkalan kunnan alueelle pystytettiin paikantamaan 26 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 2). Näistä Anianpelto, Kalkkinen, Urajärvi ja Viitaila ovat tällä hetkellä suojeltuja muinaisjäänneksiä. Vain Kalkkisten ja Urajärven kylätonteilla on tehty tutkimuksia maastossa.

Suurimmasta osasta kylätontteja on varhaisin maininta 1400-luvulta, Anianpellostakin jopa vuodelta 1365. Kylät sijoittuvat varsin tasaisesti ympäri nykyistä Asikkalaa. Kylistä 20 on kyetty paikantamaan luotettavasti, mutta 6:n paikannus tai kylästatus on epäselvä.

Kylätonttien lisäksi Asikkalasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäänneksiä, erityisesti myllynpaikkoja (ks liite 1).

Kuva 2. Asikkalan historiallisen ajan kylätontit.

Anianpelto	
Varhaisin maininta	1365
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Anianpello, Anjanpeldo (KK)
Tietoa	Kuuluu markkinapaikka, mutta myös Asikkalan vanhimpia kyliä.
E	3422843
N	6785704
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225), MV:n paikkatiedon ja 1766 karttojen pohjalta. MV:n piste sijaitsee ehkä hivenen liikaa pohjoiseen kylän keskipisteestä. Mylly ja rakenteita myös joessa. Nykyisin osin rakennettu. KK:ssa ei käytetä kylänimeä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	16500002
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Asikkala	
Varhaisin maininta	1442
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Askala, Asikkala, Asikala Kyrka och By (KK)
Tietoa	
E	3418969
N	6790616
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Nykyisin ainakin pääosin rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	13
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hillilä	
Varhaisin maininta	1466, ehkä jo 1445
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Hijllilä, Hillelä, Hyllilä, Hillilä, Hiillile, Hillilä By (KK)
Tietoa	
E	3414932
N	6787815
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylä, pääosin edelleen rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	10
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Iso-Äiniö, Iso-Äinää	
Varhaisin maininta	1488
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Stor Ejnes, Store Äijnes, Stor Äinöis By (KK)
Tietoa	Andersinin myllypaikka lähellä, myllymaininta jo 1488.
E	3411688
N	6791624
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Suuri tienvarsikylä. Ryhmäkylä sijainnut maantiesillan ympäristössä (rak. Inv.) Nykyisen päätien varressa - rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	18
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Joenniemi	
Varhaisin maininta	1442?
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Joenniemi, Joennemis, loenNiemi (KK),
Tietoa	
E	3414651
N	6794761
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon avulla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kalkkinen	
Varhaisin maininta	1445
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kalckis, Kalkis, Kalkine, Kalkiis, Kalkis By (KK)
Tietoa	Löytyy Muinaisjäännösrekisteristä nimellä lisakkila.
E	3429215
N	6799054
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 241) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Edelleen osittain rakentamaton. On rajattu ja suojeltu (MV), löytöjä kivikaudelta alkaen.
Tilaluku 1560-luvulla	9
Muinaisjäännösrekisterissä	16010021
Tarkastus	ei, kaivaukset lisakkilan asuinpaikalla 1999
Epävarma paikannus	ei

Keltaniemi	
Varhaisin maininta	keskiaika?
Varhaisin maakirjamerkintä	1578
Muut nimet	Keldanemi, Käldaniemi By (KK)
Tietoa	Keltaniemi mainitaan ainakin vuoden 1578 veroluettelossa.
E	3435387
N	6789762
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 226) ja maastokartan pohjalta. Paikalla Ala- ja Ylätalon tilat. Epävarma sijainti. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Kopsuo	
Varhaisin maininta	myöhäiskeskiaika, 1500-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kopsoij, Kopsso, Kopso By (KK)
Tietoa	
E	3429130
N	6785292
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 209) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Maastokartan mukaan kyläkumpu, jossa edelleen rakennuksia. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kurhila	
Varhaisin maininta	1440-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kurhila, Kurhiila, Kurhila By (KK)
Tietoa	
E	3413587
N	6787828
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylä teiden risteyksessä, kuten edelleenkin on.
Tilaluku 1560-luvulla	28
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Lumiala	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Lumiala, Lumiala By (KK)
Tietoa	
E	3411904
N	6782997
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) avulla. Paikannus epävarma - nykyisen Rauskalan tilan kohdilla, mutta tien vastakkaisella puolella. KK:n mukaan useampi asutuskeskittymä. Luetaan välillä Viitailan yhteyteen. Omana kylänä kuitenkin ainakin 1554. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Muikkula	
Varhaisin maininta	1484
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Muikkula, Vehmas (luettu välillä osaksi Vesivehmaata)
Tietoa	1840-luvun pitäjänkartassa Vesivehmais och Muikkula.
E	3427918
N	6781256
Paikkatarkennus/huomiot	Merkitty KK:ssa osaksi Vesivehmaata, kaakkoon Vesivehmaan keskustasta. Nyky-Muikkula on mahdollisesti siirtynyt kaakkoon vanhasta kyläntontista. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	12
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Myllys/Myllykselä	
Varhaisin maininta	1471
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Myllykselä, Myllyälä, Myllyxylä, Myllyxell, Myllyxäll, Myllykylä (KK)
Tietoa	Paikalla myös Asikkalan vanhimpia myllypaikkoja. Rautakautinen kuppi- kivi tunnetaan läheltä - Tupala1.
E	3412701
N	6792853
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon avulla. Osittain rakentamaton? Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	5
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Paakkola	
Varhaisin maininta	1479
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Pakola, Packoila, Packola, Pakola (KK)
Tietoa	Haukijärvi mainitaan osakylänä 1539
E	3410020
N	6782439
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Paikannus ja kylätontti epävarmoja. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	ainakin 3 (1539) 4 (VA 3956, 3985)
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Pulkila	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Pulkila, Pulkijla, Pukila, Pulkila By (KK)
Tietoa	
E	3418843
N	6792811
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n paikkatiedon avulla. Tiet edelleen kuten KK:ssa, asutusta jonkin verran. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	12
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pätiälä	
Varhaisin maininta	1480-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Patiala, Pätielä, Petilä, Pätiälä, Pättilä Rälse Hemman (KK)
Tietoa	Keskiajalla ehkä yksittäistila, myöhemmin rälssitilana aina 1842 asti.
E	3417237
N	6793513
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon avulla. Hivenen pohjoiseen maastokartan Vanha Kylä -merkinnästä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Rauvala	
Varhaisin maininta	1770-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Raufvala, Rauvola (KK)
Tietoa	Mahdollisesti ei varsinaisesti kylä. Rippikirjoissa 1770-luvulla.
E	3431100
N	6794692
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n avulla. Taloja sekä rannassa että ylempänä Pyhäjokea pitkin. Nykyisin maatiloja ja peltoa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Reivilä	
Varhaisin maininta	myöhäiskeskiaika, 1500-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1550
Muut nimet	Reiffuilä, Greiffilä rustholl (KK)
Tietoa	
E	3413909
N	6784305
Paikkatarkennus/huomiot	KK:ssa (lehti 208) enää vain nimi, mutta ei paikkaa. Mahdollisesti autioitunut 1700-luvulle tultaessa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Riihilahti	
Varhaisin maininta	1500-luvun loppu
Varhaisin maakirjamerkintä	1600
Muut nimet	Rihilax, Rihilax By (KK)
Tietoa	Vieressä rautakautinen Sillanpään hautakumpu/röykkiö.
E	3427948
N	6800861
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 241) ja maastokartan pohjalta. Jonkun verran nykyasutusta, joka näyttäisi jäävän pääosin KK:n tontin ulkopuolelle. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Salo/Salonsaari	
Varhaisin maininta	myöhäiskeskiaika
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Salois, Salos, salo By (KK)
Tietoa	Lähellä rautakautiset kalmistot Ala-Pietilä ja Kartanonlahti. Myös irtolöytöjä: Toukomäki.
E	3425510
N	6787893
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Paikannus ja kylätontti hivenen epävarmoja. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	10
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Särkijärvi	
Varhaisin maininta	myöhäiskeskiaika, 1500-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Särkijärffui, Serkierui, Serkijerf, Mänskala By (KK)
Tietoa	Lähistöllä kivikautisia asuinpaikkoja: Hurta ja Ali-Marttila. Lisäksi tuhoutunut hautaröykkiö: Kailanniitynkallio.
E	3426628
N	6796624
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Edelleen asutusta, mutta vaikuttaa varsin harvalta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Urajärvi	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Wraijärfui, Uraierui, Uraiärvi By (KK)
Tietoa	
E	3434252
N	6780830
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 210), karttojen ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Taloja kahdella alueella. Nykytalot alueen päällä. Alue on karttojen pohjalta rajattu.
Tilaluku 1560-luvulla	19
Muinaisjäännösrekisterissä	1000016781
Tarkastus	Tarkastus 2011
Epävarma paikannus	ei

Vehko eli Pirttilä	
Varhaisin maininta	myöhäiskeskiaika, 1500-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Vehkä, Wähkö By (KK)
Tietoa	
E	3425367
N	6783349
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 225) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:n mukaan tontti ehkä hivenen pohjoisempänä kuin koordinaatit. Pirttilän talo ja muuta asutusta paikalla edelleen. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vehmaa/Vesivehmaa/Vähmas	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Wehmas, Wechmais, Vehimais, Wäsivehmais By (KK)
Tietoa	Muikkula lienee merkitty osaksi Vesivehmasta
E	3427918
N	6781256
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 209), karttojen ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylässä useita rakennusryhmiä erillään, paikannettu vain keskeisin. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	21
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Viitaila/Viitarla	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Viterla, Witterla, Witarla By (KK)
Tietoa	
E	3412080
N	6782050
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 208) ja MV:n paikkatiedon mukaan. KK:ssa taloja ainakin kolmessa paikassa. Vanhin kylätontti olisi perimätiedon mukaan sijainnut Sairakkalaan ja Kailaniemeen johtavien teiden välissä Rouvalan tilan eteläpuolella kohoavalla matalalla mäellä. Alueella on ollut asutusta peruskarttojen mukaan vielä 1960-luvulla, mutta nykyisin alue on autioitunut. Alueella on näkyvissä useita talonpohjia ja kellarikuoppia, joista osa edustanee modernia asutusvaihetta.
Tilaluku 1560-luvulla	26
Muinaisjäännösrekisterissä	1000007188
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vähimaa	
Varhaisin maininta	1486
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Vähima, Vehma, Vehmas, Wehima, Wechima, Wähima By (KK)
Tietoa	
E	3413311
N	6790202
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylä, pääosin rakennettu, mutta myös peltonakin. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	6
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

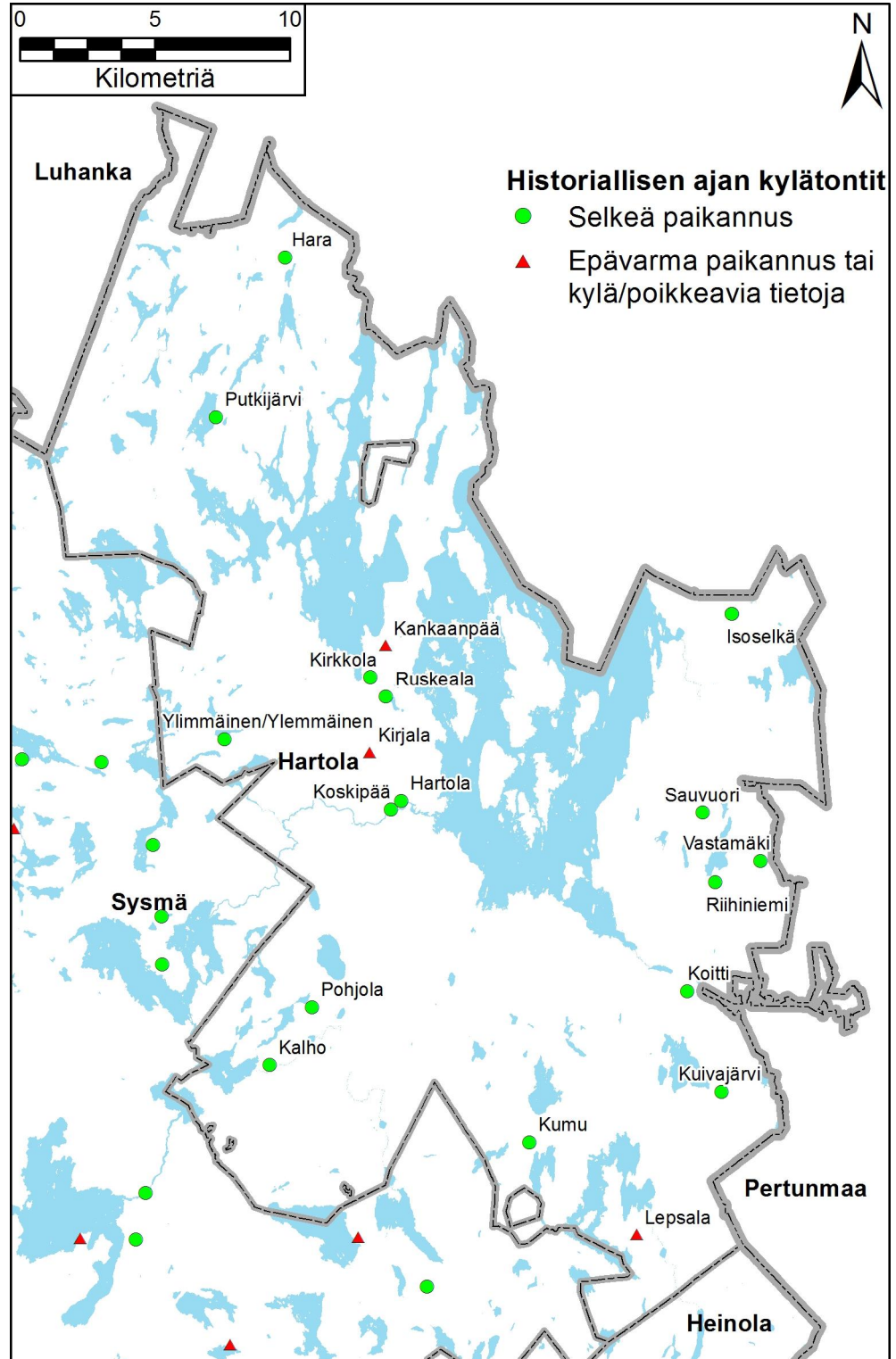
Vähä-Äiniö, Vähä-Äinää	
Varhaisin maininta	1400-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Lill Ejnes, Eijnes, Lill Äijnö, Lill Äinö By (KK)
Tietoa	
E	3416660
N	6796108
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 224) ja MV:n paikkatiedon avulla. KK:ssa kaksi keskittymää. Rakennusinventoinnissa mainitaan kylätontin paikaksi rantametsikkö - kulttuurivaikutteinen puusto indikoi. Lähellä rautakautinen kalmisto: Äpätti. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	11
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

4. Hartola

Nykyisen Hartolan kunnan alueelle paikannettiin 20 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 3). Näistä vain Ruskealan kylätontti on tällä hetkellä suojeltu muinaisjäänne. Kirkkolan ja Koskipään kylätonttien läheisyydessä on kuitenkin muita rautakautisia ja historiallisen ajan muinaisjäänne. Vain Kirkkolan ja Ruskelan kylätonteilla on tehty kenttätutkimuksia.

Kahdeksasta kylästä varhaisin maininta on 1400-luvulta, Hartolan kappelista jo 1398. Kylät sijoittuvat varsin tasaisesti ympäri Hartolaa, joskin selvä kyläkeskitymä on havaittavissa nykyisen keskustan länsi- ja pohjoispuolella. Kylistä 17 on kyetty paikantamaan luotettavasti, mutta kolmen paikannus tai kylästatus on epäselvä.

Hartolasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäänneksiä, erityisesti viljelyröykkiöitä sekä hiilimiiluja ja tervahautoja (ks liite 1)

Kuva 3. Hartolan historiallisen ajan kylätontit.

Hara	
Varhaisin maininta	1560-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1560-luku (isojako 1801)
Muut nimet	Nimi KK:ssa epäselvä.
Tietoa	
E	3444000
N	6849907
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 278) ja 1840-luvun pitäjänkartan perusteella. Vähä-Paljon pohjoispuolella. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hartola	
Varhaisin maininta	(kappeli 1398) 1443
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Hardoila, Hardola
Tietoa	Sama kuin Harstila?
E	3448293
N	6829708
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 264) ja MV:n avulla. MV:ssä Kylän osia sijoitettu myös Tainionvirran eteläpuolelle, Pitäjänkartan mukaan eteläpuolella ei taloja ollut. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	14
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kalho	
Varhaisin maininta	1405
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	
E	3443420
N	6819884
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 254) ja MV:n perusteella. Kylä Kalhonjoen molemmin puolin. Nykyinen kylä vain joen pohjoispuolella. Maastotarkastus tehtävä molemmille puolille.
Tilaluku 1560-luvulla	10
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kankaanpää	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	Myöhemmin luettiin Kirkkolaan.
E	3447730
N	6835499
Paikkatarkennus/huomiot	Ei KK:ssa tai MV:ssä. Paikallistettu 1840-luvun pitäjänkartan perusteella, jossa Kankaanpää Rusthåll. Paikka epätarkka. Maastotarkastus tehtävä. 3 (vuonna 1539) liitetty Kirkkolaan välillä 1543–1544
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Kirjala	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kirjala?
Tietoa	Asutuksen yleisluettelossa yhdistetty sekä Koskipäähän (mm . 1693) että Hartolaan (1704).
E	3447131
N	6831504
Paikkatarkennus/huomiot	Puuttuu KK:sta ja MV-tietokannasta. Saman niminen talo Hartolan keskustan lähellä (koordinaatit tästä). Paikannus epätarkka. Selvitettävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Kirkkola	
Varhaisin maininta	1443
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kirkkola Rusthåll
Tietoa	
E	3447152
N	6834314
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 272) ja MV:n avulla. KK:n mukaan rustholli aivan Kirkkolanlahden rannassa.
Tilaluku 1560-luvulla	10
Muinaisjäännösrekisterissä	Lähellä useita rautakautisia/historiallisen ajan muinaisjäännöksiä: esim. Kirkkola 81010024; Kirkkola 2 1000001435; Myllymäki 1000001436.
Tarkastus	Osa inventoitu.
Epävarma paikannus	ei

Koitti	
Varhaisin maininta	1707
Varhaisin maakirjamerkintä	1707
Muut nimet	Koiti by
Tietoa	Kuninkaankartastossa ja vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heino-la Höfdingedöme). Pitäjänkartoissa ei kylänä.
E	3458886
N	6822653
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 265) ja MV:n avulla. Paikalla muutamia taloja, mutta potentiaalisesti hyvin säilynyt. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Koskipää	
Varhaisin maininta	1443
Varhaisin maakirjamerkintä	1631
Muut nimet	Kåskipä gård
Tietoa	Kartano. Asutuksen yleisluettelossa 1631.
E	3447919
N	6829381
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 264) ja MV:n avulla. Kartano nykyään Itä-Hämeen museona
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	Rautakautinen kuppikivi Itä-Hämeen museo 81010015
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kuivajärvi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirjamerkintä	1575
Muut nimet	Kuivaierffui, Kuifvajärvi, Kuivasjärvi
Tietoa	
E	3460155
N	6818897
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 255) ja MV-tietokannan avulla. Talot hajallaan järven etelärannalla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kumu	
Varhaisin maininta	1780-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1780-luku
Muut nimet	Cumu by, Kuma
Tietoa	Rippikirjoissa 1780-luvulta lähtien
E	3453043
N	6817038
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 254) ja MV:n avulla. Paikalla muutama maatila ja peltoa sekä metsäalueita. Potentiaalisesti hyvin säilyneitäkin alueita. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Lepsala	
Varhaisin maininta	1720-luku
Varhaisin maakirjamerkintä	1800-luvun alku (isojako)
Muut nimet	Lepsälä
Tietoa	1720-luvun rippikirjoissa. Vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heinola Höfdingedöme)
E	3457012
N	6813639
Paikkatarkennus/huomiot	Ei KK:ssa, eikä MV:ssä. Paikka epävarma. Selvitettävä/Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Nokka/Isoselkä	
Varhaisin maininta	1565 (Isoselkä 1567)
Varhaisin maakirjamerkintä	1565
Muut nimet	Nokkola/Nokkala/Nokka ? Nocka By (KK), Isäselehe
Tietoa	Välillä nimellä Isoselkä.
E	3460524
N	6836662
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 273) ja MV-tietokannan avulla. Nykyään paikalla kylä ja peltoa. 1840-luvun pitäjänkartassa nimellä Isoselkä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2 (Isoselkä 1, vuonna 1575)
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pohjola	
Varhaisin maininta	1430
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	
E	3444990
N	6822054
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 264) ja MV:n avulla. MV:ssä kylän osia sijoitettu myös Tainionvirran eteläpuolelle. Pitäjänkartan mukaan eteläpuolella ei ollut taloja. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	9
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Putkijärvi	
Varhaisin maininta	1437
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Putkijerff, Putkijerffui, Putkjärfwi
Tietoa	
E	3441438
N	6843958
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 278) ja MV:n avulla. Kylä hajanainen 1840-luvun kartan mukaan. Taloja ollut koordinaateista pohjoiseen nykyisen Kakso- lan tilan ympäristössä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	9
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Riihiniemi	
Varhaisin maininta	1707
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Riihiniemi by, Rikiniemi
Tietoa	Kuninkaankartastossa ja vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heino- la Höfdingedöme). Pitäjänkartoissa ei kylänä. Asutuksen yleisluettelossa nimellä Rikiniemi vuonna 1707.
E	3459914
N	6826697
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 265) ja MV:n avulla. Paikalla nykyään taloja ja peltoa. Mahd. säilyneet alueet pelloilla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Ruskeala	
Varhaisin maininta	1462
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Ruskela
Tietoa	
E	3447720
N	6833580
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 272) ja MV:n avulla. Koordinaatit Uusi Ruskeala C - moniperiodinen asuinpaikka. Tämä vastaa KK:a paremmin kuin MV:n tietokannan merkki.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	Uusi Ruskeala C 1000001415
Tarkastus	Kaivettu 2009
Epävarma paikannus	ei

Sauvuori	
Varhaisin maininta	1565
Varhaisin maakirjamerkintä	1565
Muut nimet	Hartola. P-H erämaat yms. Laitettu erämaa-alueeksi Suojärven tuntumaan.
Tietoa	
E	3459451
N	6829272
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 265) ja MV-tietokannan avulla. Nykyisin paikalla kylä ja peltoa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vastamäki	
Varhaisin maininta	1620
Varhaisin maakirjamerkintä	1620
Muut nimet	
Tietoa	
E	3461595
N	6827484
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 273) ja MV:n perusteella. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

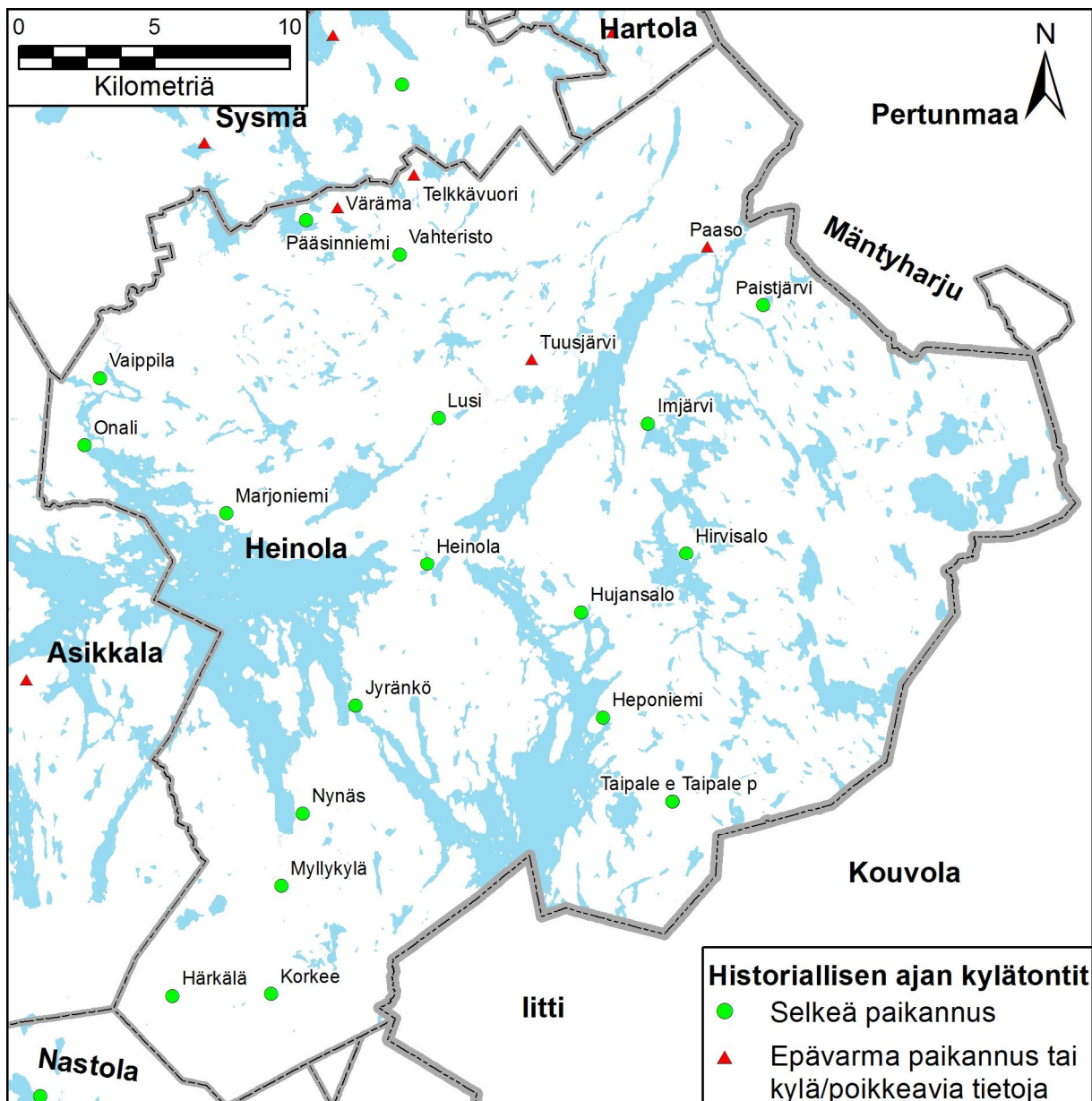
Ylimmäinen/Ylemmäinen	
Varhaisin maininta	1462
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Ylenis, Ölemäki, Yleneis, Ylämnais
Tietoa	
E	3441737
N	6831987
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 271) ja KK:n tietokannan avulla. Nykyisin peltona. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

5. Heinola

Nykyisen Heinolan kaupungin alueelle paikannettiin 23 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 4). Näistä Härkälän ja Vahteriston kylätontit ovat suojeltuja muinaisjäännöksiä. Molemmat on todettu inventointien yhteydessä, mutta niitä ei ole varsinaisesti tutkittu kaivauksin. Kaikki muut kylätontit ovat vailla maastotarkastusta.

Kymmenestä kylästä on maininta jo 1400-luvulta. Kylät sijoittuvat tasaisesti ympäri nykyistä Heinolan kuntaa. Kylistä 19 on kyetty paikantamaan luotettavasti, mutta 4:n paikannus tai kylästatus on epäselvä.

Heinolasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, muiden muassa viljely-
röykkiöitä sekä rajamerkkejä ja tervahautoja (ks liite 1).

Kuva 4. Heinolan historiallisen ajan kylätontit.

Heinola	
Varhaisin maininta	1470
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	
E	3450169
N	6794042
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n sekä nykyisen kirkon perusteella (koordinaatit kirkossa). Suurin osa kylästä nykyisin rakennettua.
Tilaluku 1560-luvulla	5
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Heponiemi	
Varhaisin maininta	1687
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Häponjemi, Hapaniemi
Tietoa	Kuninkaankartastossa ja vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heino-la Höfdingedöme). Ei pitäjänkartoissa.
E	3456647
N	6788364
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 211) ja MV:n perusteella. Potentiaalisesti hyvin säilynyt. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hirvisalo	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Hirfiala
Tietoa	
E	3459729
N	6794432
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n perusteella. Kylä nykyisen Hirvelän tilan paikalla. Osa kylästä on voinut säilyä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hujansalo	
Varhaisin maininta	1494
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	1500-l kolme eri Hujansaloa eri neljänneskunnissa, Asikkalan Hujansalo katoaa 1560-l, Etolan ja Urajärven Hujansalo ei.
E	3455844
N	6792239
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n perusteella. Nykyisin paikalla maati-loja. Osa kylästä on voinut säilyä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Härkälä	
Varhaisin maininta	1464
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	Inventointi 2006.
E	3440770
N	6778070
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 194) ja inventointitiedon perusteella. Osa kylästä mahdollisesti säilynyt. Paikalla myös rakennusten perustuksia.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	1000006560
Tarkastus	inventointi 2006
Epävarma paikannus	ei

Imjärvi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	Sijoitettu 1539 Paistjärven talojen joukkoon
E	3458310
N	6799208
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n perusteella. Kylän alue nykyisin suurimmaksi osaksi peltoa. Yksi kylän taloista pohjoisempänä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Jyräkö	
Varhaisin maininta	1494 tai 1470
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	lorengo stad.
Tietoa	Kylän/kaupungin alueena nykyinen Niemelän kaupunginosa ja sen eteläpuolinen Sepänniemi. 1858 Heinolan kaupunki sijainnut Siltasaaren pohjoispuolella.
E	3447532
N	6788807
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 211) ja MV:n perusteella. Taloja myös etelässä Sepänniemellä, jossa mahdollisesti säilynyttä kylää. Muuten rakennettu. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	9
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Korkee	
Varhaisin maininta	1760-1778
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Korkis, Kärkeis
Tietoa	Rippikirjassa 1760–1778. Kuninkaankartastossa ja vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heinola Höfdingedöme). Myös pitäjänkartassa.
E	3444412
N	6778147
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 194) ja MV:n perusteella. Paikalla maatiloja ja peltoja. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Lusi	
Varhaisin maininta	1445
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Lussi/Lusfi
Tietoa	
E	3450587
N	6799403
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n perusteella. Osa kylästä jäänyt 4- ja 5-teiden alle. Peltoalueilla mahd. säilynyttä kylää. Tarkistettava.
Tilaluku 1560-luvulla	9
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Marjoniemi	
Varhaisin maininta	1470
Varhaisin maakirjamerkintä	1567
Muut nimet	
Tietoa	1500-l varsinaisesti tunnetaan
E	3442766
N	6795914
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 226) ja MV:n perusteella. Alue nykyisin suureksi osaksi peltoa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Mylläkylä	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	Sijoitettu 1539 Jyrängön talojen joukkoon
E	3444802
N	6782126
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 210) ja MV:n perusteella. Kylää voinut säilyä peltoalueilla. Osa kylästä tuhoutunut myöhempien teiden rakennuksessa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Nynäs	
Varhaisin maininta	1775–1780
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	
Tietoa	Rippikirjassa 1775–1780. Kuninkaankartastossa, 1840-luvun pitäjänkartassa ja 1793 yleiskartassa. Kartano.
E	3445574
N	6784824
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 210) ja MV:n perusteella. Paikka jokseenkin rakennettu. Voinut säilyä peltoalueilla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Onali	
Varhaisin maininta	1400-I?
Varhaisin maakirjamerkintä	1562
Muut nimet	Onalisto
Tietoa	
E	3437525
N	6798410
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 226) ja MV:n sekä 1840-luvun pitäjänkartan avulla. Suurin osa kylästä nykyisten rakennusten ja tien alla. Maastotarkastustehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Paaso	
Varhaisin maininta	1567
Varhaisin maakirjamerkintä	1567
Muut nimet	Paso gård
Tietoa	
E	3460506
N	6805738
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 244) ja MV:n sekä 1840-luvun pitäjänkartan perusteella (mahdollinen toinen sijaintipaikka merkinnällä ”Paso säterie” tästä pohjoiseen. Osa kylästä/kartanosta todennäköisesti säilynyt pelto- ja niitty-alueilla.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Paistjärvi	
Varhaisin maininta	1400-I?
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Paistjärvi
Tietoa	Peruskartassa Vanhakylä. Nykyinen Paistjärven kylä eri paikassa.
E	3462550
N	6803560
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 244) ja MV:n sekä 1840-luvun pitäjänkartan avulla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Paloniemi	
Varhaisin maininta	1725
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Palonemj, Paloniemi gård
Tietoa	
E	3455895
N	6801779
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n avulla. Nykyisin paikalla yksi maati- la. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Päsinniemi	
Varhaisin maininta	1749
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Päsinniemi, Pasniemi by
Tietoa	Vuoden 1749 pitäjänkartassa ja Kuninkaankartastossa. Ei kyläluetteloi- sa.
E	3445703
N	6806720
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 243) ja MV:n sekä vuoden 1749 pitäjänkartan perusteella. Osa kylästä nykyisin rakennettu, osa peltona. Maastotarkas- tus tehtävä/selvitettävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Taipale e	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	1500-I, kuului Hollolan pitäjän Uskilan neljänneskuntaan, yhdistetty 1600-luvulla.
E	3459221
N	6785268
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 211) ja MV:n sekä 1840-luvun pitäjänkartan pe- rusteella. Nykyisin suurelta osin rakentamatonta pelto tai metsää. Maas- totarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Taipale p	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	1400-I, kuului Asikkala pitäjän Urajärven neljänneskuntaan, yhdistetty 1600-luvulla.
E	3459221
N	6785268
Paikkatarkennus/huomiot	sama kuin ed.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Telkkävuori	
Varhaisin maininta	1561
Varhaisin maakirjamerkintä	1561
Muut nimet	Tegleuori, Telkeuori, Telkiuori, Tälkäuori
Tietoa	
E	3449684
N	6808386
Paikkatarkennus/huomiot	Ei KK:ssa tai MV:ssä. Paikannettu 1850-luvun pitäjänkartan perusteella. Paikka epätarkka. Tarkistettava.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Tuusjärvi	
Varhaisin maininta	1454
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Tuusjärvi rusthäll
Tietoa	Sijoitettu 1539 Lusin talojen joukkoon. Huom! myös Tuusjärvi gård idempänä.
E	3454019
N	6801567
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 227) ja MV:n sekä 1840-luvun pitäjänkartan avulla. Paikka epätarkka KK:ssa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Vahteristo	
Varhaisin maininta	1700-luvun loppu
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Vachteristo torp
Tietoa	Vahteriston Kuninkaan kartastossa s. 243 näkyvä kylätontti on yhä asuttu. Alueella on lisäksi peltoraunioita ja muita kiveyksiä. Inventointi 2004.
E	3449155
N	6805450
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 243) ja inventointitiedon perusteella.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	1000007092
Tarkastus	inventointi 2004
Epävarma paikannus	ei

Vaippila	
Varhaisin maininta	1455
Varhaisin maakirjamerkintä	1555
Muut nimet	Vaipilais, Waipilais, Vaipilainen, Vaipala
Tietoa	
E	3438105
N	6800878
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu 1840-luvun pitäjänkartan avulla. KK:ssa (lehti 242) ja MV:ssä tämän paikan itäpuolella, jossa peruskartassa on nimi Vaippilainen. KK:ssa ei nimetty kyläksi. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

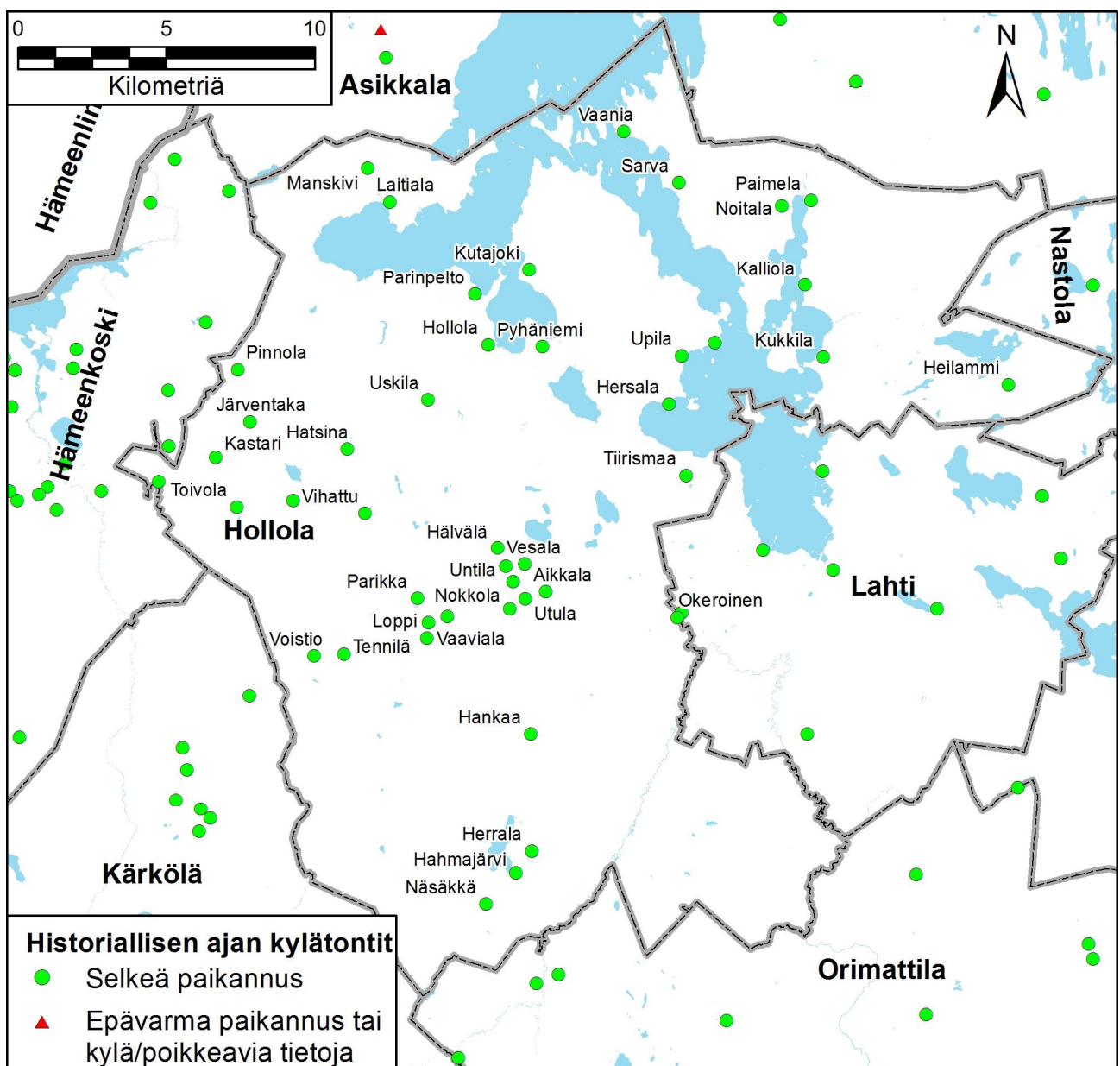
Väräma	
Varhaisin maininta	1700-luvun loppu
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Värämaby
Tietoa	Kuninkaankartastossa. Ei pitäjänkartoissa. Ei asutuksen yleisluetteloissa. Epäselvä tapaus. 3446857
E	
N	6807183
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 243) ja MV:n perusteella. Maastotarkastus tehtävä/selvitettävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaijäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

6. Hollola

Nykyisen Hollolan kunnan alueelle paikannettiin 44 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 5). Vain Toivolan kylätontti on rajattu ja tutkittu muinaisjäännös. Kolmen muun kylätontin (Hollola kk, Kalliola ja Manskivi) alueelta tunnetaan mahdollisesti kyliin liittyviä historiallisen ajan muinaisjäännöksiä.

Peräti 27 kylästä on maininta jo 1400-luvulta tai jopa 1300-luvun puolelta. Kylät sijoittuvat tasaisesti ympäri nykyistä Hollolan kuntaa, joskin eteläisessä Hollolassa kyliä on hieman vähemmän. Kaikki 44 kylää on kyetty paikantamaan.

Hollolasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, muiden muassa röykkiöitä ja myllyjä (ks. liite 1).

Kuva 5. Hollolan historiallisen ajan kylätontit.

Aikkala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Aijkala; KK (176) Ackola
Tietoa	
E	3417452
N	6764050
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Yrjölän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3); 1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hahmajärvi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (159) Mättälä By
Tietoa	
E	3416445
N	6754570
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kaksi kylätonttia (1797): Maattolan (Maatola-kantalo) kohdalla ja nyk. Alestalon (Papula, Alitalo ja Mikkola) kohdalla. Koordinaatit Alestalosta.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hankaa	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1559
Muut nimet	HVL 1571 Hangasby; KK (176) Hangas by
Tietoa	
E	3416959
N	6759260
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti nyk. Saunalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1559 (2); 1560-I (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hatsina	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Hansinma; KK (192) Hatsina By
Tietoa	
E	3410773
N	6768872
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Perttulan kohdalla, yksi tontti tästä pohjoiseen.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (11); 1560-I (8); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Heilammi	
Varhaisin maininta	1472
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HLV 1571 Hennalambij; KK (193) Heinlambi
Tietoa	
E	3433066
N	6771048
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Mattilan kohdalla. Kk:ssa mylly (N 6770836 E 3433224).
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Herrala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1613
Muut nimet	KK (159) Härrala
Tietoa	Hahmajärven alueen nuorimpia kyliä.
E	3416997
N	6755298
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti on seurojentalon kohdalla. Tontilla ei ole enää kantataloja. KK:ssa mylly N 6754913 E 3417125.
Tilaluku 1560-luvulla	1613 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hersala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1559
Muut nimet	1571 Hersala; KK (193) Hertsala By + Bostelle
Tietoa	V. 1539 Siikaniemi, Hersala ja Upila muodostivat yhteisen Siikaniemen kylän.
E	3421615
N	6770398
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Mäkelän ja Ylöstalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1559 (3); 1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hollola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	1560-I Hollola K; Hollola Ka? Prästgård
Tietoa	Hollolan kirkonkylä on nykyään oma kylä, peruskartassa Hollolan kirkonseutu.
E	3415514
N	6772387
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Pitäjätuvan kohdalla. Lisäksi tontti pappilan ja nyk. leirintäalueen kohdalla sekä tästä pohjoisempaan Seppälän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	Hollolan kirkko 1000014813
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Hälvälä	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (176) Hälvälä
Tietoa	HVL 1571 Hälvälä merkitty Vesalaan.
E	3415834
N	6765516
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha ryhmäkylätontti Ruopan kohdalla ja yksi tontti tästä koilliseen, Krouvin kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (4); 1560-I (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Jarvala	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Jarvalla bij; KK (176) lärfvelä
Tietoa	
E	3416362
N	6764390
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Kylä-Hentilän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3); 1560-I (6); 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Järventaka	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Jäuäntacka; KK (192) lärfventaka by.
Tietoa	
E	3407490
N	6769800
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Marolan ja Seppälän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (4); 1560-I (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kalliola	
Varhaisin maininta	1445
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Kalliola; KK (193) Kalliola By
Tietoa	
E	3426193
N	6774411
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Kylä-Eskolan tuntumassa.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (19); 1560-I (8); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	98040021 Hunnumäki asuinpaikka?->on yhden talon kylätontin tuntumassa; 98010058: Kohde sijaitsee kylätontilla nykyisen Sivulan talon pihalla.
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Kastari	
Varhaisin maininta	1461
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1751 Kastar bij; KK (192) Kastari Rustholl
Tietoa	
E	3406336
N	6768594
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Vähkilän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (6); 1560-I (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Korpikylä	
Varhaisin maininta	1390
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL Karpekijla; KK (176) Korpi kylä by
Tietoa	
E	3414145
N	6763209
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Vinttalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (0); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kukkila	
Varhaisin maininta	1468
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Kuikijla; KK (193) Kuckila Rhl. [rusthåll]
Tietoa	
E	3426821
N	6771970
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Ylöstalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (4); 1560-I (4); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kutajoki	
Varhaisin maininta	1390
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Kutarokij bij; KK (192) Kutajoki By
Tietoa	
E	3416898
N	6774932
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Hovin kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (9); 1571 7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Laitiala	
Varhaisin maininta	1460
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (208) Laitjala Rusthåll
Tietoa	
E	3412199
N	6777215
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (208) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Laitialan talon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Loppi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Loppis; KK (176) Lopos
Tietoa	
E	3413457
N	6762491
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Hovin kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Manskivi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Mansikiui; KK (208) Mansikivi By
Tietoa	
E	3411457
N	6778346
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (208) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Ylöstalon ja Anttilan kohdalla. Yksi asuintontti Kiiluvankukkulan länsipuolella.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (2); 1571 (8)
Muinaisjäännösrekisterissä	98010056: asuinpaikka? Laitialantie C: Kiven ja maansekainen kumpu, jonka halkaisija on kaksi metriä ja korkeus noin puoli metriä. Kyseessä lienee historiallisen ajan kiuas. [KK:ssa paikass asumus.]
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Noitala	
Varhaisin maininta	1454
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Nottala
Tietoa	KK:ssa jää karttalehtien väliin, ei ole paikkatieto 1560.
E	3425413
N	6777078
Paikkatarkennus/huomiot	Kylätontti paikannettu Pitäjänkartaston mukaan nyk. Hottolan kohdalle. Koordinaatit otettu Hottolasta.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (5); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Nokkola	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Nochola; KK (176) Näckala + Tomala (Tommola).
Tietoa	
E	3416252
N	6763469
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Mikkolan kohdalla ja yksi tontti (Tomala) siitä luoteeseen Etu- ja Taka-Tommolan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (7); 1560-I (6); 1571 (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Näsäkkä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1543
Muut nimet	KK (159) Näsäkkä
Tietoa	Toisinaan merkitty osaksi Hahmajärveä.
E	3415447
N	6753515
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja pohjalta. Vanha kylätontti nyk. Sipilän ja Jussilan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1500-I Ip (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Okeroinen	
Varhaisin maininta	1403
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	1571 HVL (Okijpois bij); KK (177) Åkeröis By + CapBost
Tietoa	Kylä ja molemmat ryhmäkylätontit, Ali- ja Ylikylä, jakautuvat Hollolan ja Lahden puolelle. Suurin osa Okeroisista liitettiin Lahteen 1956.
E	3421901
N	6763177
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kaksi ryhmäkylätonttia: Alikylässä mm. Ali-Kartano ja Ylikylässä mm. Tankkala Hollolan puolella. Tankkalasta koordinaatit.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Paimela	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Paimila; HVL 1571 Pamila; KK (193) Paimela By
Tietoa	
E	3426401
N	6777260
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylä Kartanon kohdalta etelään päin, osittain rakentamaton.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (10); 1560-I (11); 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Parikka	
Varhaisin maininta	1465
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (176) Paricais
Tietoa	Kuuluu nykyisin Korpikylään tai Vaalialaan.
E	3413130
N	6763827
Paikkatarkennus/huomiot	Ryhmäkylätontti Parikan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Parinpelto	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (192) Parinpeldo
Tietoa	
E	3415069
N	6774100
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Seppälän kohdalla, tonttia myös Veselilän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3); 1560I (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pinnola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1586
Muut nimet	KK (192) Pinnola
Tietoa	
E	3407077
N	6771547
Paikkatarkennus/huomiot	Kylätontti KK:n mukaan Alitalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1599 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pyhäniemi	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Pijhenemi bij; KK (192) Pyhänjemi By
Tietoa	
E	3417350
N	6772323
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti kartanosta hieman luoteeseen; yksinäistontti Myllymäessä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (8); 1560-I (12); 1571 (11)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Sairakkala	
Varhaisin maininta	1432
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Saikala; KK (192) Sairackala By
Tietoa	
E	3408945
N	6767147
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kolme ryhmäkylätonttia: Iso-Äijälän, Pekkalan kohdalla ja Iso-Äijäjän pohjoispuolella. Koordinaatit Iso-Äijälästä. 1539 (19); 1560-I (10); 1571 (9)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Sarva	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1559
Muut nimet	KK (209) Sarfva by
Tietoa	
E	3421948
N	6777855
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (209) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Alitalon ja Ylitalon kohdalla. 1559 (1); 1560-I (-)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Siikaniemi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (193) Sikanjemi Kronohem
Tietoa	HVL 1571 mainittu, että Upila osaksi nyk. Siikaniemeä. V. 1539 Siikaniemi, Hersala ja Upila muodostivat yhteisen Siikaniemen kylän.
E	3423165
N	6772456
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Ylitalon kohdalla. 1539 (4); 1560-I (2)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Tenhiälä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Thennhiäle; KK (191) Tänjälä By
Tietoa	
E	3404415
N	6767777
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti nyk. Yli-Hannulan kohdalla, josta koordinaatit. 1539 (1); 1560-I (2)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Tennilä	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Tennille bij; KK (176) Tännilä
Tietoa	
E	3410652
N	6761941
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Tyyskän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (15); 1560-I (2); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Tiirismaa	
Varhaisin maininta	1403
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1571 Tiirismaa; KK (193) Mässilä eller Tyrisma
Tietoa	
E	3422200
N	6767993
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Messilän kartanon kohdalla ja mylly leirintäalueen kohdalla (N 6768442 E 3422468).
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (4); 1560-I (4); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Toivola	
Varhaisin maininta	1432
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (192) Toivola By; HVL1571 Toiffuola
Tietoa	
E	3407049
N	6766929
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti nyk. Mäkelän tuntumassa.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	Toivolan kylätontti 1000011677.
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Untila	
Varhaisin maininta	1445
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wnndela; KK (176) Undila
Tietoa	
E	3416122
N	6764902
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylän tontti Pelto-Sipilän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Upila	
Varhaisin maininta	1559
Varhaisin maakirja merkintä	1559
Muut nimet	HVL 1571 Nepila; KK (193) Upila H:
Tietoa	HVL 1571 osaksi nyk. Siikaniemeä. V. 1539 Siikaniemi, Hersala ja Upila muodostivat yhteisen Siikaniemen kylän.
E	3422039
N	6772011
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti leirikeskuksen kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1559 (1); 1560-I (2); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Uskila	
Varhaisin maininta	1458
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wtskijla; KK (192) Uskela By
Tietoa	
E	3413495
N	6770536
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kaksi ryhmäkylätonttia: toinen Palkkilan kohdalla, eteläinen Hannulan kohdalla + tontti Törmälän kohdalla. Koordinaatit eteläisestä tontista.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (21); 1560-I (17); 1571 (19)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Utula	
Varhaisin maininta	1478
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL Wttula; KK (176) Utula
Tietoa	
E	3416766
N	6763808
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Tervalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (7); 1560-I (4); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vaania	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wanija; KK (209) Wania By
Tietoa	
E	3420088
N	6779569
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (209) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Kivistön ja Tuomaalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vaaviala	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirja merkintä	1559
Muut nimet	1560-I Vaariala; HVL 1571 Waffuiabij; KK (176) Waviela
Tietoa	
E	3413501
N	6763013
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Mikkolan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1559 (2); 1560-I (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vesala	
Varhaisin maininta	1461
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wesala; KK (176) Wässala
Tietoa	
E	3416746
N	6764976
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylän tontti Ala-Jussilan ja Kinnarin kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (1); 1560-I (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

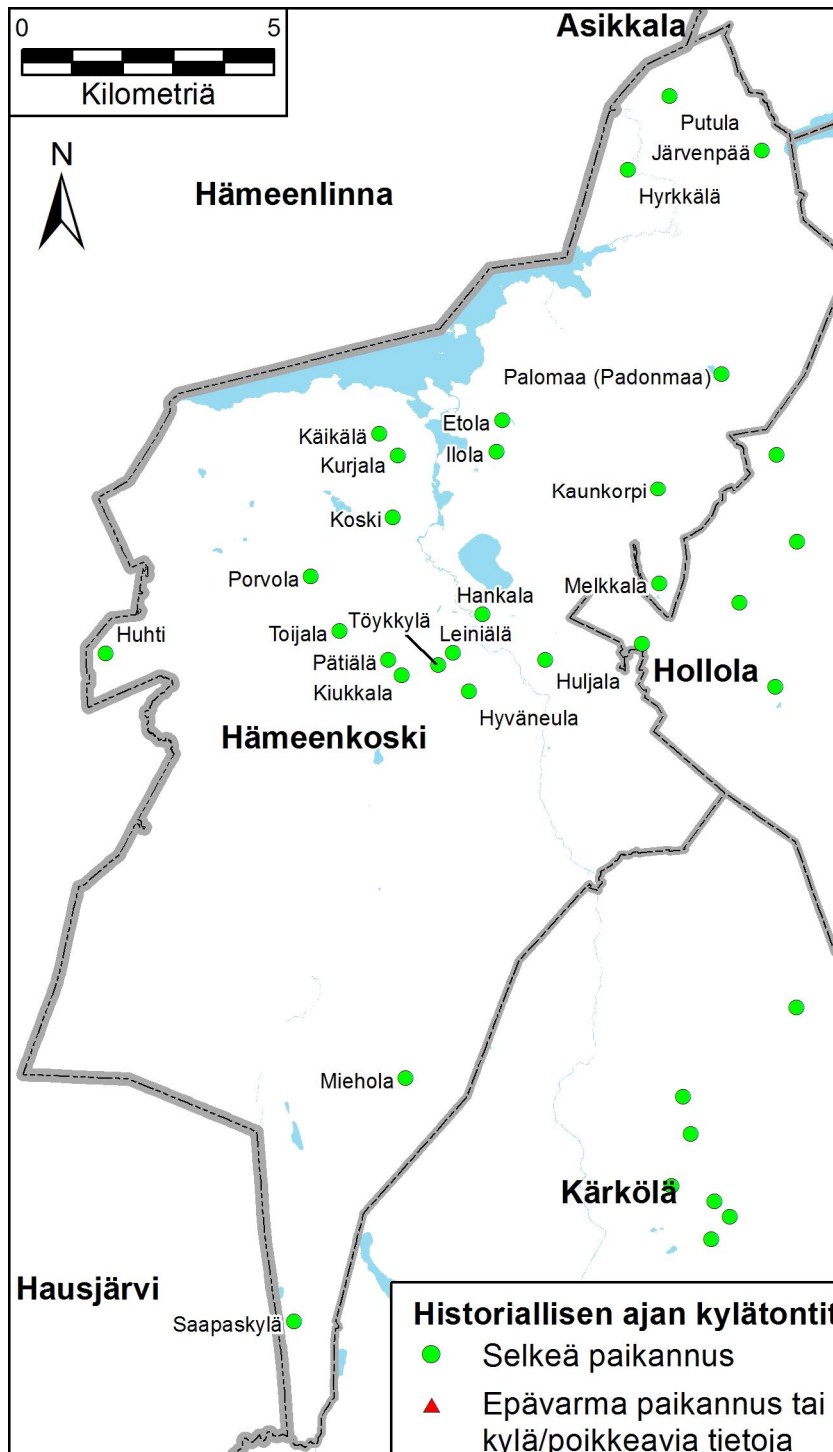
Vihattu	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wihatula; KK (192) Wihattula By
Tietoa	
E	3411360
N	6766715
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Eerolan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (3); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Voistio	
Varhaisin maininta	1390
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Woistis; KK (176) Wäistis
Tietoa	
E	3409649
N	6761885
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Yli-Mattilan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (8); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

7. Hämeenkoski

Hämeenkosken alueelle paikannettiin 22 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 6). Näistä yhdelläkään ei ole tällä hetkellä muinaisjäännösasemaa. Myöskään tutkimuksia ei Hämeenkosken kylätonteilla ole tehty.

Vain yhdestä kylästä (Kurjala) on maininta jo 1400-luvulta. Kylät keskittyvät Hämeenkosken pohjoisosiin. Kaikki 22 kylää on kyetty paikantamaan.

Hämeenkoskelta tunnetaan muutamia historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, muiden muassa Pyhän Laurin kirkon rauniot ja Linnakallion muinaislinna (ks. liite 1).

Kuva 6. Hämeenkosken historiallisen ajan kylätontit.

Etola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Etola bij: KK (191) Etoila By ? KK (191) Kähämä
Tietoa	
E	3401635
N	6772227
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Laaja ryhmäkylätontti Nisulan ja Nikkilän kohdalla. KK:ssa kahluupaikka (Vad) Kotajoessa. KK:n mukaan tontti (N 6774339, E3403895) Kehän kartanon kohdalla. Ei MV:n paikkatiedossa.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (9); 1571 (9)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hankala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (191) Hangala F. H. [=Frälse Hemman]
Tietoa	
E	3401245
N	6768370
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Yli-Hankalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Huhti	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Hugtis bij; KK (191) Huctis By
Tietoa	
E	3393779
N	6767583
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Jussilan ja Mukkilan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (4); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Huljala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (191) Hudiala
Tietoa	
E	3402486
N	6767458
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Perttulan kohdalla. Osittain rakentamaton. KK:ssa Kumianmäen eteläpuolella torpan tontti ja mylly (N 6767075 E 3403124).
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I ()
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hyrckälä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1560; kylän iästä ei tarkkaa tietoa.
Muut nimet	HVL 1571 Hijrkijlla bij; KK (207) Hyrckälä
Tietoa	
E	3404135
N	6777197
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Isotalon, Tupalan ja Ylöstalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (4); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hyväneula	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Höffuöniola; KK (191) Hyvänäula
Tietoa	
E	3400974
N	6766836
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Nauhamaista kylätonttia Nihtilästä pohjoiseen (rakentamaton) ja itään (rakentamaton) sekä ryhmäkylätontti Maijalan kohdalla. Lisäksi Tirisevän talon kylätontti Ali- ja Yli-Tirisevän kohdalla. Koordinaatit Nihtilästä. KK:ssa topan tontti Huopinojan p-puolella.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Ilola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Illola; KK (191) Ilola By
Tietoa	
E	3401521
N	6771603
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Ilolan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Järvenpää	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (208) Järfvenpä
Tietoa	
E	3406791
N	6777582
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (208) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Peltomaan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kaunkorpi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Kaunkorpi; KK (191) CaunKorpi By
Tietoa	
E	3404731
N	6770860
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Laaja ryhmäkyläntontti Alitalon ja Mäkelän kohdalla. Osittain rakentamaton.
Tilaluku 1560-luvulla	1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kiukkala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Kiukala; KK (191) Kiukola
Tietoa	
E	3399642
N	6767151
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Nikulan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Koski	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Koskijs; KK (191) Kåskis Cap[ell]
Tietoa	
E	3399467
N	6770287
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Tervalan kohdalla. Kylätonttia ja mylly kirkon tuntumassa. Koordinaatit Tervalasta.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (6); 1560-I (7); 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	283010010 Tervalanlähde: mainittu jo 1600-luvulla ja merkitty 1773 (Lindh) Lukkarin virkatalon karttaan. Myös Ämmänlähteenä (tjäringkälla) tai Vanhankirkonlähteenä tunnettua paikkaa on perimätiedon mukaan pidetty pakanallisena uhrilähteenä. Lähde kylätontin eteläpuolella.
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kurjala	
Varhaisin maininta	1400-I
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HLV 1571 Arwedh Henderson till Kuriala Vesunde; KK (191) Kurjala Sä- terie
Tietoa	Kurjalan kartano mainitaan 1516
E	3399564
N	6771529
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Kurjalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Käikälä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1560
Muut nimet	HVL 1571 Kijöckala; KK (191) Keikala By
Tietoa	
E	3399198
N	6771959
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Laaja ryhmäkylätontti Käikälän kohdalla, osittain.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (5); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Leiniälä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Leinällä; Kk:ssa (191) Länjälä
Tietoa	
E	3400664
N	6767607
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Ylöstalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Melkkala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (191) Mälkala
Tietoa	
E	3404759
N	6768978
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Melkkalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1); HVL (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Miehola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Mehola bij; KK (175) Mieholä [Alikylä] + Nisula [Ylikylä]. Koordinaatit ylikylästä.
Tietoa	
E	3399725
N	6759160
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kaksi ryhmäkylätontti: Ylikylä Toimelan ja Heikilän kohdalla, Alikylän Tienhaaran kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (4); 1571 (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Palomaa (Padonmaa)	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Padunna + Padunan; Kk (192) Paduma by
Tietoa	
E	3405991
N	6773145
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (192) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Vuorelan ja Tommolän välissä. Osittain peltoa.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (3); 1571 (1) + (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Porvola	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Porffuola bij; KK (191) Porvola By
Tietoa	
E	3397842
N	6769116
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti nyk. Puusillan tuntumassa. Tontti rakentamaton, tekolampia.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (6); 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Putula	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	Kylän iästä ei tarkkaa tietoa.
Muut nimet	HVL 1571 Putula bij; KK (207) Putula Gästgfv[are]
Tietoa	
E	3404959
N	6778652
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (207) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Kevarin kohdalla. Paikassa ollut KK:n mukaan kestäkievari. Koordinaatit kylätontista. Kylätonttia ja mylly pääkylästä lounaaseen Putulanjoen rannassa (N 6777985, E 3404348).
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	
Epävarma paikannus	

Pättiälä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Pettiälä bij; KK (191) Pättiälä
Tietoa	
E	3399382
N	6767463
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Pättiälän kohdalla. Suurimmaksi osaksi rakentamaton.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (7); 1571 (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Saapaskylä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Sabbas; KK (175) Sapas By
Tietoa	
E	3397505
N	6754344
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Alestalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

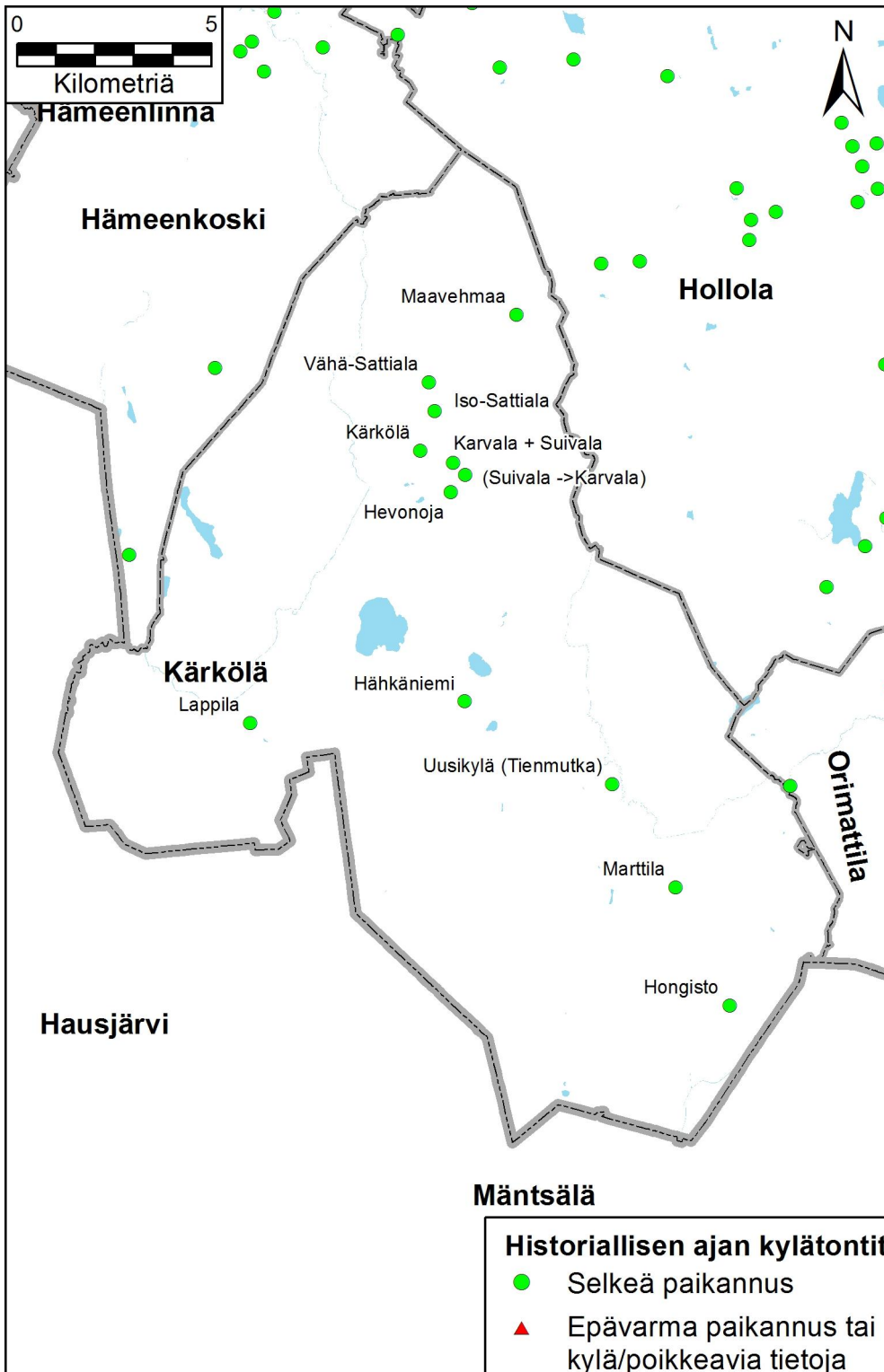
Toijala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Töijjala; KK (191) Toijala
Tietoa	
E	3398414
N	6768034
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Toijalan kohdalla. KK:ssa nimeämätön asumusrykelmä->paikkatiedossa merkitty nyk. Koivumäen kohdalla, [pitäisi olla Koivumäestä länteenpäin?]. Koordinaatit Toijalasta.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Töykkylä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Töijkiala; KK (191) Töikelä
Tietoa	
E	3400368
N	6767357
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (191) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Korremäen kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

8. Kärkölä

Kärkölän kunnan alueella on 13 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 7). Näistä yhdelläkään ei ole tällä hetkellä muinaisjäännösasemaa. Myöskään tutkimuksia ei Kärkölän kylätonteilla ole tehty.

Kolmesta kylästä on maininta jo 1400-luvulta tai jopa 1300-luvun puolelta. Kylät sijoittuvat tasaisesti ympäri nykyistä Kärkölän kuntaa, joskin kylä on keskittynyt enemmän kunnan pohjoisosiin. Kaikki 13 kylää on paikannettu.

Kärkölästä tunnetaan vajaan kymmenen muuta historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Suurin osa näistä on röykkiöitä (ks. liite 1).

Kuva 7. Kärkölän historiallisen ajan kylätontit.

Hevonoja	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Heffuonoija; KK (175) Häfvonoja
Tietoa	
E	3405782
N	6755970
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti sijaitsee Sallilan, Perinnön ja Iso-Saunalan kohdalla, josta koordinaatit. KK:ssa Cap. Bostelle (N 6755439 E 3405873) nyk. pappilan kohdalla, jonka pohjoispuolella ? ift Böställe (N 6755595 E 3405825).
Tilaluku 1560-luvulla	1546 (1); 1560-I (3); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hongisto	
Varhaisin maininta	1461
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Höngisto; KK (142) Hongisto
Tietoa	
E	3412957
N	6742726
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (142) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Yli-Mattilan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Häkäniemi	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Häkennemj; KK (158) Häckänjemi + Tillola
Tietoa	
E	3406143
N	6750546
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (158) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Skyttälän kohdalla. Tillolan tontti Alastalon kohdalla (N 6748281, 3403951).
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Iso-Sattiala	
Varhaisin maininta	Mainintoja 1300-luvulta.
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Sattiela fierdungh och bij; KK (175) Stor Sattjela By + KK (158) Koukuma.
Tietoa	
E	3405374
N	6758061
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (158, 175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Raittiristin kohdalla, josta koordinaatit. KK:ssa Koukunmaan ryhmäkylätontti (N 6745221, 3406897) ja mylly Mikkolasta luoteeseen. Torppa Raksyrjän kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (15); 1560-I (11); 1571 (14)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Karvala + Suivala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Karffuali + KK (175) Orihara Torp
Tietoa	KK:ssa Suivala ja Karvala erikseen, myöhemmin ovat yhtä kylää.
E	3406153
N	6756415
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Suivalan kylätontti Suivalan kohdalla ja siitä kaakkoon Karvalan kylätontti (N 6756440, E 3406178). Oriharon Torpan paikka Yli-Oriharon ja Ali-Oriharon kohdalla (N 6754641, E 3399827). Myllynpaikka järven pohjoispäässä.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kärkölä	
Varhaisin maininta	Keskiaikainen kylä.
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Kärkellä; KK (175), Kärkölä Cap[ell] K[yrka]ja + Kärkölä By
Tietoa	Pitäjän vanhimpia kyliä.
E	3404993
N	6757030
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Vaarilan kohdalla, josta koordinaatit. KK: Myllykylässä kaksi myllyä ja asumuksia Jokelan, myllyjen, Myllylän ja Mäkelän luona. Myllyjen koordinaatit (N 6756996 E 3403210).
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (9); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Lappila	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (158) Lapila
Tietoa	Ei 1560-I kylä.
E	3400629
N	6749983
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (158) mukaan; ei MV:n paikkatiedossa. Ryhmäkylätontti Myllymäessä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Maavehmaa	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Wemöies bij; KK (176) Mavehmais by + Rauhama Nybygge
Tietoa	
E	3407474
N	6760557
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (176) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Seppälän ja Uotilan kohdalla. Rauhamaan tontti Vähä-Sattilan rajalla (N 6759475 E 3406720).
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (11); 1571 (12)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Marttila	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Martila bij; KK (159) Martila
Tietoa	
E	3411567
N	6745756
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Siltaperheen tuntumassa, osittain rakentamaton.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (65); 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

(Suivala ->Karvala)	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Siuala; KK (175) Suivala
Tietoa	1560-I paikkatieto. Myöhemmin osaksi Karvalan kylää.
E	3405840
N	6756720
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti Suivalan kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Uusikylä (Tienmutka)	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Nijbij; KK (159) Nyby
Tietoa	Nykyisessä peruskartassa Tienmutka.
E	3409938
N	6748422
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Ali-Pekkanen kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (7); 1560-I (7); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

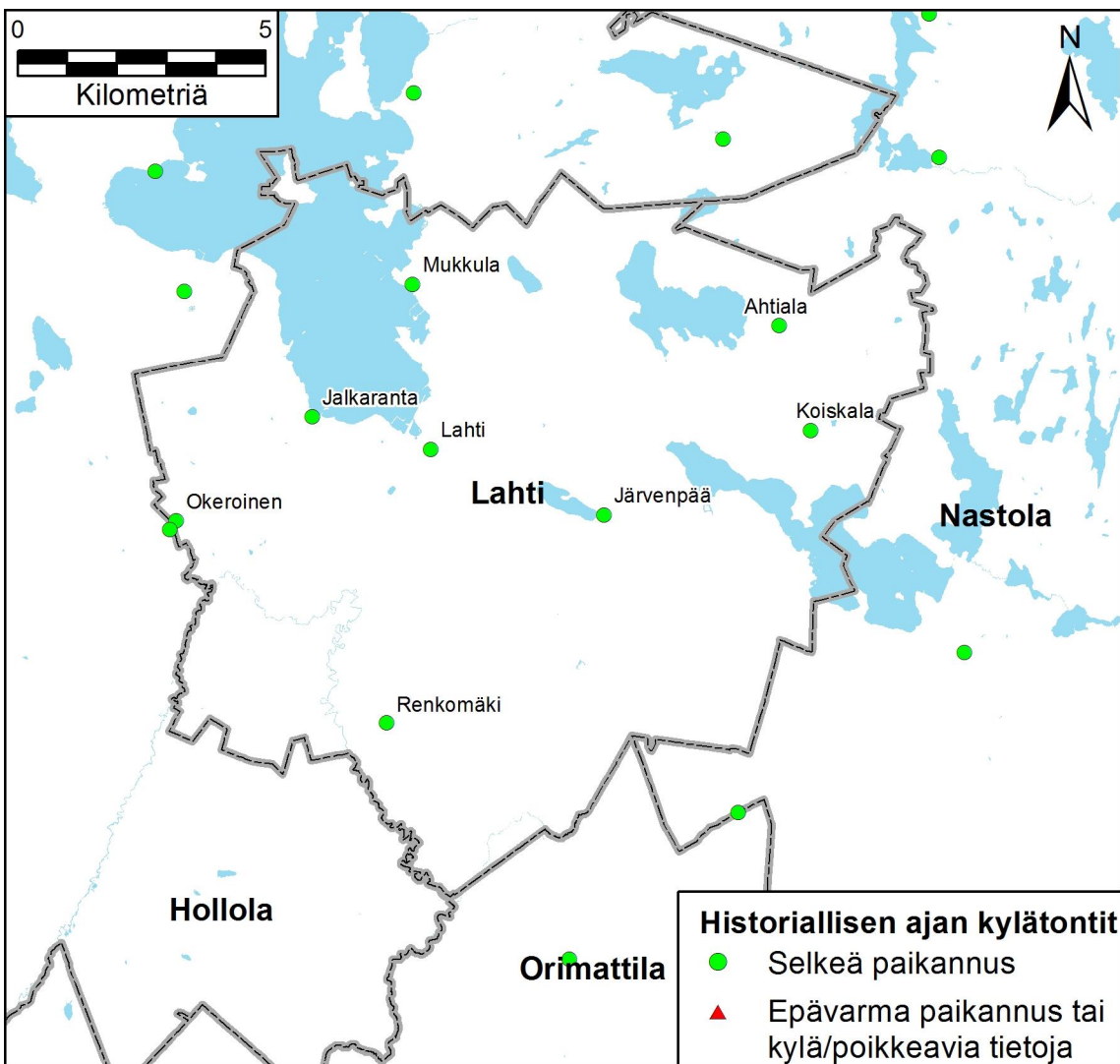
Vähä-Sattiala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Lille Sattiala; KK (175) Lill Sattjela + Qvarnär + Torp + Läxiä T.
Tietoa	
E	3405218
N	6758796
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (175) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Santalan kohdalla, josta koordinaatit; KK: kylätontin p-puolella useamman torpan paikka. KK: Läxiän torppa (nyk. kunnan rajalla Läksiänjoen eteläpuolella (N 6763666 E 3404343), autio nykyisin).
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (7); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

9. Lahti

Lahden kaupungin alueella on 8 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 8). Näistä kaksi (Koiskala ja Lahden kylä) on muinaisjäännösrekisterissä. Lisäksi Ahtialan kylän alueelta tunnetaan runsaasti rautakautisia muinaisjäännöksiä. Vain Lahden nykyisen torin alla sijaitsevalla Lahden kylän alueella on tehty kaivaustutkimuksia.

Peräti kuudesta kylästä on maininta jo 1400-luvulta tai jopa 1300-luvun puolelta. Kylät sijoittuvat taasisesti ympäri Lahden kaupunkia. Kaikki 8 kylää on paikannettu.

Lahdesta tunnetaan yli kymmenen muuta historiallisen ajan muinaisjäännöstä. Suurin osa näistä on myllynpaikkoja (ks. liite 1).

Kuva 8. Lahden historiallisen ajan kylätontit.

Ahtiala	
Varhaisin maininta	Ensimmäinen maininta 1461
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Aktiala;HVL 1571 Atiala bij; KK (193) Ahtiala By
Tietoa	Nastolan vanhimpia kyliä. Ollut Nastolan suurin kylä. Liitetty Lahteen 1956.
E	3434195
N	6767295
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta.Ahtialan historiallisen ajan kylämäellä kivikkoisella peltolohkolla sijaitsee hautaröykkiö 398010009. KK:ssa kylätonttia myös tässä paikassa. Varsinainen ryhmäkylätontti tästä hieman etelään, josta koordinaatit. Kylätontti autoitunut. 1539 (24); 1560-I (22); 1571 (18)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Jalkaranta	
Varhaisin maininta	Ollut olemassa mahdollisesti jo 1300-I; ensimmäinen maininta 1460.
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Jakaranda; KK (177) lalkaranda By
Tietoa	Liitetty Hollolasta Lahteen 1933.
E	3424780
N	6765445
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti Ali-Köllin kohdalla, josta koordinaatit. Tontti rakennettu. 1539 (6); 1560-I (5); 1571 (3)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Järvenpää	
Varhaisin maininta	1564
Varhaisin maakirja merkintä	1564
Muut nimet	1564 Jousijärvi tai Joussijärvi; KK (177) Järfvenpä by
Tietoa	Kiinteä asutus alkanut mahdollisesti jo 925 jKr eli viikinkiajalla. Liitetty Hollolasta Lahteen 1905.
E	3430655
N	6763466
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti Möysänjärven itäpään rannalla. Koordinaatit Matkaimesta, joka säilynyt. Tontit rakennettu. 1564 (1); 1568 (4)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	
Epävarma paikannus	

Koiskala	
Varhaisin maininta	Koiskalan kartanon nimi mainitaan ensimmäisen kerran 1478.
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Koiskala; HVL 1571 Kijskala bij; 1692 Kåiskala by, Kåiskala gård; KK (177) Coiskala Gård och By.
Tietoa	Ollut Nastolan suurimpia kyliä. Suurin osa Koiskalasta liittyi Lahteen 1956.
E	3434824
N	6765171
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti sijaitsee Koiskalan kartanosta hieman lounaaseen. Kylätontti nykyisin rakentamaton. Torppia Kymijärven pohjoispäässä.
Tilaluku 1560-luvulla	1939 (19); 1571 (13)
Muinaisjäännösrekisterissä	398500002: Kylätontti Koiskalan Koivukumpu, Koiskalan kartanon tienoilta on keskiaikaisen kyläasukuksen jäänteitä.
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Lahti	
Varhaisin maininta	1445
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Laatis bij + Lact(is) bij; KK (177) Lachtis By
Tietoa	Hollolasta Lahden kaupalaksi 1905.
E	3427159
N	6764787
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Lahden kartano ryhmäkylän länsipäässä. Vanha kylätontti ulottui nauhamaisesti Lahden torille (N 6764560 E 3427420) saakka. Ainoastaan kartano on säilynyt vanhalla kylätontilla. Koordinaatit kartanosta.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (23); Lahti 1560-I (26); 1571 Laatis bij (23) + Lact(is) bij (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	1000020350Lahden kylä: sijainnut nykyisen Lahden kaupungin keskustan alueella, ja Lahden kauppatorin kunnostustöiden takia on tehty pelastuskaivauksia ja valvontoja sekä niihin liittyen kasvijäännösetutkimuksia.
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Mukkula	
Varhaisin maininta	1460
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Muickula; HVL 1571 Mukula; KK (193) Mockula H
Tietoa	Todennäköisesti Lahden kylää vanhempi. Liitetty Hollolasta Lahteen 1933
E	3426803
N	6768132
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (193) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti nyk. Mukkulan kartanon kohdalla sekä kaksi torppaa.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Okeroinen	
Varhaisin maininta	1403
Varhaisin maakirja merkintä	1536
Muut nimet	1571 HVL (Okijpois bij); KK (177) Åkeröis By + CapBost
Tietoa	Kylä ja molemmat ryhmäkylätontit, Ali- ja Ylikylä, jakautuvat Hollolan ja Lahden puolelle. Suurin osa Okeroisista liitettiin Lahteen 1956.
E	3422037
N	6763348
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Pohjoinen eli Alikylän tontti (1785) on nyk. Alikartanon ja Eskolan kohdalla, eteläinen eli Ylikylän tontti nyk. Kukkolan ja Tankkalan kohdalla. Koordinaatit Kukkolasta. Tontit osittain rakentamattomia.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (24); HVL 1571 (11)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

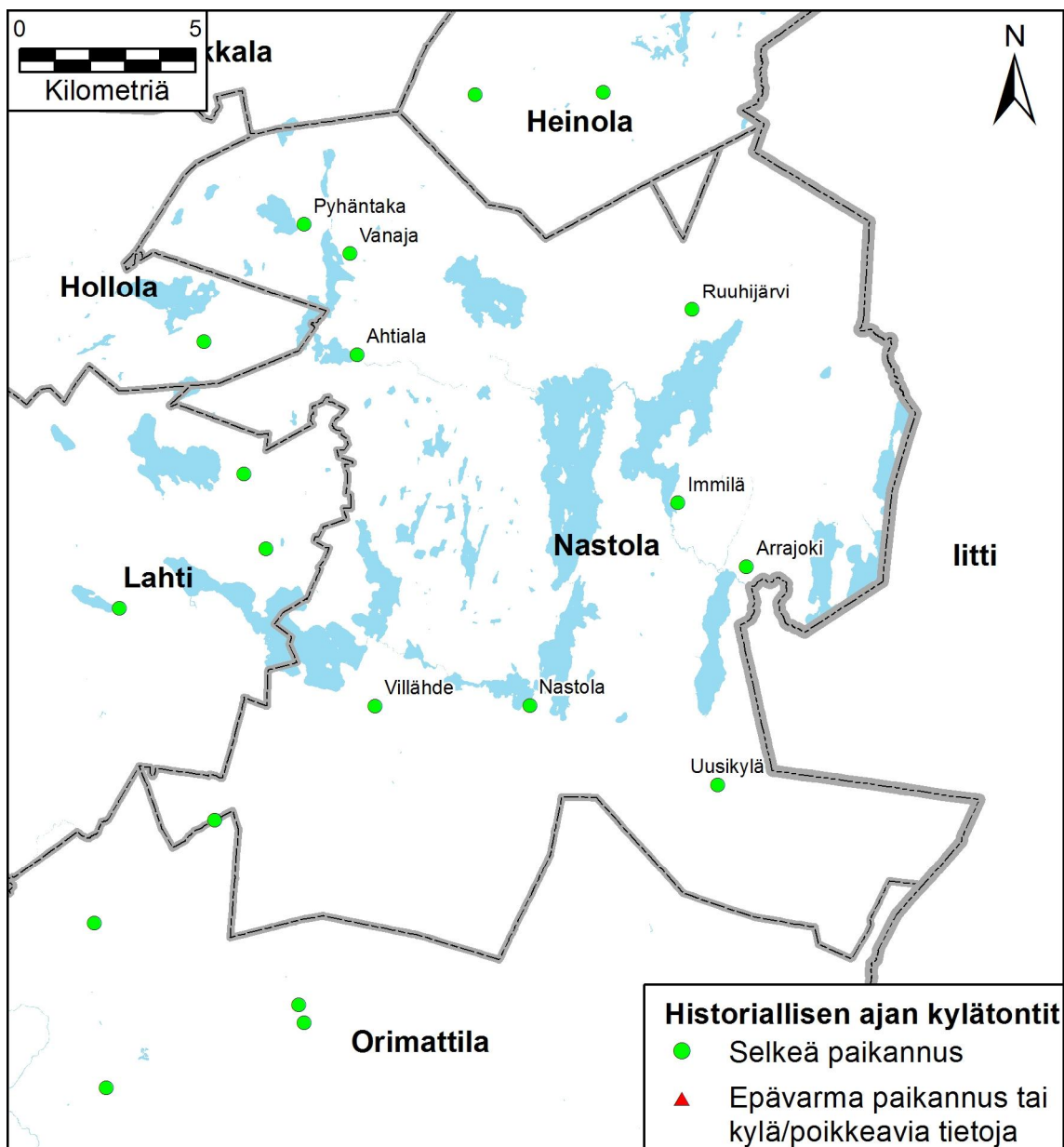
Renkomäki	
Varhaisin maininta	1469 mainitaan Rengonjoki.
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Renguomächi; HVL 1571 Rengomäkij; 1735-1736 Rängomäki; KK (177) Simola By eller Rängomäki + Ämmälä H:
Tietoa	Ämmälä mainitaan ensi kerran 1702.
E	3426272
N	6759254
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Simolan kyläntontti (1783): Simola eli Kestikievari (nyk. Tupala) ja Mattila n:o 2 (Tupalasta itään), tonttia on myös Ali-Mäkelän ja Yli-Mäkelän kohdilla. Ämmälässä kaksi kylätonttia: Ämmälä n:o 3 (nyk. Jussilan ja Ristolan kohdalla) sekä Tarola n:o 4 (nyk. Jussilan kohdalla). Koordinaatit Tupalasta. Tontit rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

10. Nastola

Nastolan alueella on 9 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 9). Näistä vain Immilän kylätontti on suojeltu muinaisjäännös. Yhtään kylätonttia ei ole tutkittu arkeologisin kaivauksin.

Peräti seitsemästä kylästä on maininta jo 1400-luvulta. Kylät keskittyvät kunnan länsi- ja itäosiin.. Kaikki 9 kylää on paikannettu.

Nastolasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Suurin osa näistä on myllypaikkoja ja viljelyröykkiöitä (ks. liite 1).

Kuva 9. Nastolan historiallisen ajan kylätontit.

Ahtiala	
Varhaisin maininta	1461 tai 1481
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	KK (194) Sesta Gård
Tietoa	Seesta kuuluu Nastolaan, osa Ahtialan kylää, joka liitetty Lahteen 1956.
E	3437416
N	6770676
Paikkatarkennus/huomiot	
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Arrajoki	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	KK (194) lockela gård
Tietoa	Kuulunut alun perin Immilään. Itsenäinen kylä ainakin jo 1567.
E	3448482
N	6764673
Paikkatarkennus/huomiot	Vanha kylätontti ollut Arrajoen kohdalla sekä yksinäistalo Tiisala tästä etelään. Rakuunantorppa Arrajoesta pohjoiseen. Tontit rakennettu. Koordinaatit Arrajoesta.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Immilä	
Varhaisin maininta	1484
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Innilä bij; KK (194) Imilä by
Tietoa	
E	3446541
N	6766481
Paikkatarkennus/huomiot	Kaksi erillistä ryhmäkylätontti, pohjoinen nyk. Äijälän kohdalla, eteläinen nyk. Ali-Oijalan kohdalla + Calkola by: yksittäistalo nyk. Iso-Eerolan kohdalla. Koordinaatit Äijälästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (10); 1560-I (14); 1571 (8)
Muinaisjäännösrekisterissä	1000005131 Immilän kylätontti sijaitsee Hirtelahteen johtavan tien länsipuolella mäen laella ja sen pohjoisrinteessä. Alueella on useita kymmeniä erikokoisia kiviröykkiöitä ja kiviaitoja. Kuninkaankartastossa paikassa on Immilän vanha kylätontti.
Tarkastus	kyllä
Epävarma paikannus	ei

Nastola	
Varhaisin maininta	1484
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Nastola bij; KK (178) Nastola Kyrkioby och K:a+ Kumia by.
Tietoa	Kumia kuuluu Nastolaan. Kaksi ryhmäkylätonttia: Kumia ja Nastolan kirkonkylä.
E	3442327
N	6760711
Paikkatarkennus/huomiot	Nastolan tontti nyk. museon tuntumassa, Kumian tontti nyk. Ylhäisestä Alhaiseen. Koordinaatit eteläisestä tontista.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (9); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pyhäntä	
Varhaisin maininta	1464
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Pijhentaka; KK (194) Pyhentaka by
Tietoa	
E	3435907
N	6774388
Paikkatarkennus/huomiot	Nauhmainen kylätontti Heikkilästä Nihtilään. Yksi talo erillään rannassa. Rakennettu. Koordinaatit Heikkilästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (11); 1560-I (10); 1571 (8)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Ruuhijärvi	
Varhaisin maininta	1477
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Rohierffui; HVL 1571 Ruhijerffui; KK (194, 195) Ruuhijärvi by + lärvis by
Tietoa	Aluetta asutettu jo rautakaudella. Järvinen kuuluu Ruuhijärveen. Ruuhijärven ja Järvisen kylätontit.
E	3446946
N	6771956
Paikkatarkennus/huomiot	Ruuhijärven pohjoinen kylätontti Prusilan kohdalla, eteläinen Huovilan kohdalla. Koordinaatit Prusilasta. Järvisen ryhmäkylätontti Ylöstalon ja alestalon kohdalla.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (20); 1560-I (19); 1571 (10)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Uusikylä	
Varhaisin maininta	1442 tai 1594
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Nyby; KK (161) Nyby
Tietoa	
E	3447676
N	6758454
Paikkatarkennus/huomiot	Ryhmäkylän tontti Sipilästä pohjoiseen. Rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (9); 1560-I (8); 1571 (9)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vanaja	
Varhaisin maininta	1538?
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Vainaiä;KK (194) Wania by
Tietoa	
E	3437219
N	6773559
Paikkatarkennus/huomiot	Ryhmäkylän tontti nyk. Kylä-Ainikkalan kohdalla, josta kordinaatit. Rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (5); 1571 (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Villähde

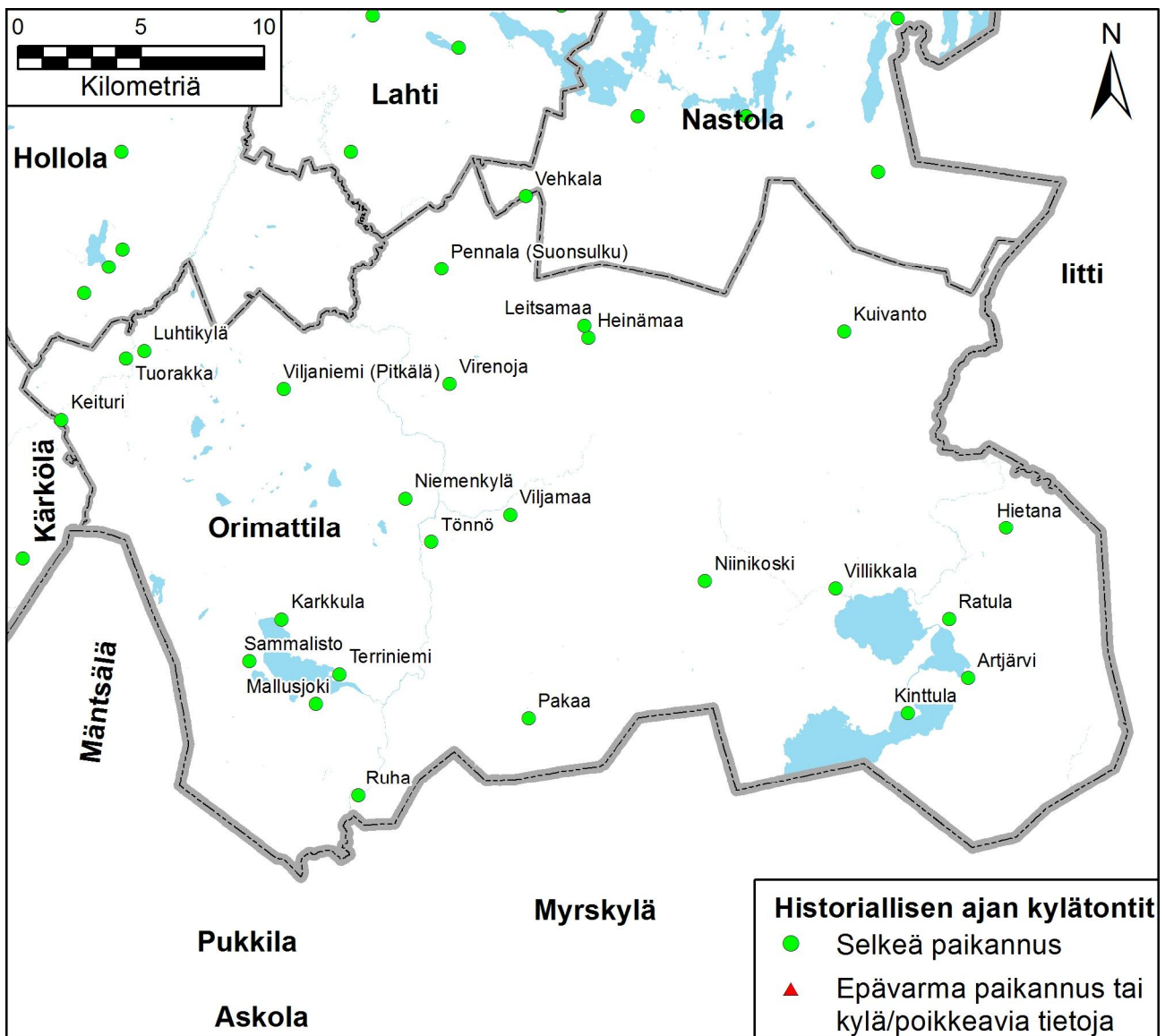
Varhaisin maininta	1470?
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Viliolehcti; HVL 1571 Willectis; KK (178) Willäktis by + (177) Langila H:
Tietoa	
E	3437924
N	6760694
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177, 178) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha ryhmäkylätontti Orrilanmäessä. Rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (19); 1560-I (16); 1571 (12)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

11. Orimattila

Orimattilasta tunnetaan 25 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 10). Näistä vain Mallusjoen Eskolan kylätontti on suojeltu muinaisjäännös. Pennalan kylätontilla on tehty koekuopitusta rajausta varten, mutta muuten kylätontteja ei ole kaivauksin tutkittu.

Yhdestätoista kylästä on maininta jo 1400-luvulta, Artjärven kylästä jo 1300-luvulta. Kylät jakaantuvat varsin tasaisesti Orimattilan alueelle. Kaikki 25 kylää on paikannettu.

Orimattilasta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Suurin osa näistä on myllynpaikkoja ja röykkiöitä (ks. liite 1).

Kuva 10. Orimattilan historiallisen ajan kylätontit.

Artjärvi	
Varhaisin maininta	1300-I
Varhaisin maakirja merkintä	1543
Muut nimet	HVL 1571 Storbij; KK (127) Artsjö by
Tietoa	(Artjärveä)
E	3451328
N	6737892
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (127) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Iso kehämäinen ryhmäkylä: nyk. Seppälän ja Lassilan kohdilla laajat ryhmäkylät, Vilkkilästä Alestaloon nauhamainen kylätontti, Hovin ympäristössä yhden taloryhmän tontti. Tontit rakennettu. Kantatallot paikoillaan edelleen. Koordinaatit Vilkkilästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (21); 1571 (19)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	
Epävarma paikannus	

Heinämaa	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1547
Muut nimet	HVL 1571 Henema; KK (160) Hytəri
Tietoa	1557 henkilönimenä Hyyttäri, Hämeenkylä; 1726 henkilönimenä Hytyrä: Ei keskiaikainen kylä.
E	3435907
N	6751683
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylätontti sijoittuu rukoushuoneen ja kaupan tuntumaan. Rakennettu. Koordinaatit rukoushuoneen pohjoispuolelta.
Tilaluku 1560-luvulla	1546 (1); 1560-I (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hietana	
Varhaisin maininta	1400-I ?
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL Hetana; KK (145) Hetana By + Molle Hemman (144)
Tietoa	(Artjärveä)
E	3452885
N	6743978
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (144, 145) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa kolme kylätonttia: Ylikylä nyk. Tortolan ympärillä, Keskikylä Kaanulan, Holman ja Pirkkolan sekä Alikylä Kettulan kohdalla. Myllykulmalla Molle Hemman Yli-Myllylän kohdalla (N 6743586 E 3451088) ja Petäjän torppa (Petäjä Torp). Tontit rakennettu. Koordinaatit Ylikylästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (5); 1571 (8)
Muinaisjäännösrekisterissä	Tortolan tontilla kivikautinen asuinpaikka ja rautakautinen muinaisjäännösryhmä.
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Karkkula	
Varhaisin maininta	1461 tai 1465
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Karcula; KK (142, 143) Karcula By
Tietoa	Orimattilan vanhimpia kyliä. V. 1539 kylästä oli erotettu jo Ruha ja Tönnö.
E	3423466
N	6740262
Paikkatarkennus/huomiot	Kylätontit sijaitsevat molemmin puolin tietä, Hasintien risteyksestä Paavolaan (Isojakokartta 1797-1800). Rakennettu suurimmaksi osaksi. Koordinaatit Tuomalasta. KK:ssa myllyt Huhdanojassa (N 6741438 E 3421490) ja Haaroinojassa (N 6741714 E 3422078).
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (4); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Keituri	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Keituri; KK (159) Keituri
Tietoa	
E	3414519
N	6748366
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vuoden 1821 kartassa ryhmäkylätontti Hörkän ja Sihvolan kohdalla. Samat tilat paikoilla edelleen. Koordinaatit Hörkästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (3); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kinttula	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Kijnttula (8); KK (127) Kinttula gård ja Myrskylään menenvän tien varressa useita nimettyjä torppia + Salmela by (144) + Hittelä (127).
Tietoa	(Artjärveä). Erään lähteen mukaan Kinttulan kartanon lähellä olisi ollut Oriniemenkylä, joka olisi liitetty 1600-luvulla Kinttulan kartanoon. Toisen lähteen mukaan Hollolan hallintopitäjään kuului Onkiniemi eli Kinttula. Todennäköisesti ensimmäisessä tapauksessa nimi on tulkittu väärin.
E	3448898
N	6736469
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (127, 144) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kinttulan kartano kylätontillaan. Monet kartanon torpat säilyneet vanhoilla paikoillaan. Hiitelän kylätontti ollut todennäköisesti nyk. Alitalon kohdalla. Salmelan kylätonttia viidessä ryhmässä: nyk. Isotalon, Ylöstalon itäpuolella, kunnantalon, ravintolan ja sillan lounaisp. (autioitunut). Isotalo kylätontilla, kolme muuta tontti myös rakennettu. Koordinaatti ravintolan kohdalta.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (19); 1572 (8)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kuivanto	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirja merkintä	HVL 1571 Quiffuandeby; KK (161) Kuivando by, Antila, Rahjala, Kåskus by + Pakola, Rökä ja Clemola + (144) Koikela=Köykkölä.
Muut nimet	Montari asutettu n. 1550, jää KK:ssa karttalehtien taitteeseen; Koskue 1600-l
Tietoa	1600-l
E	3446304
N	6751943
Paikkatarkennus/huomiot	Antilan kylätontti Varpulan kohdalla; Rahjala alkuperäisellä kylätontilla edelleen; Isokylän tontti Kuivannontien varressa koululta Jaakkolan. Köykkölä tontti (N 6747411 E 3447327) Vanhalan ja Onnelan tuntumassa. Rekola nyk. paikassa (Ylöstalo N 6753723 E 3445113 + mylly N 6753447 E 3445369), Clemola Ylöstalon paikalla. Koskunentontti nyk. Tupalan (6748319 E 3444646 + mylly Samolasta kaakkoon Vellinojassa N 6751145 E 3445412) ja toinen Ruhalan (N 6748686 E 3445138) tuntumassa. Montarin tontti (N 6746941 E 3441991) Töyrylän tuntumassa. Tontit rakennettu. Koordinaatit urheilukentästä. 1539 (6); 1560-l (22)
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (6); 1560-l (22)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Leitsamaa	
Varhaisin maininta	1469 paikannimenä
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Lesama; KK (160), Leitsama + lursala H.
Tietoa	Jursala erillisellä tontilla nyk. Anttilan tuntumassa, paikassa 1600-l lähtien. Tontit rakennettu.
E	3435756
N	6752190
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Seppälän ja Mäkelän tuntumassa. Rakennettu. Koordinaatit Seppälästä. 1539 (3), 1560-l (3); 1571 (2)
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3), 1560-l (3); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Luhtikylä	
Varhaisin maininta	1460, 1484 riitajutuissa Luhdinmaa
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Luhtis; 1560-l Luhti; HVL 1571 Luchtisbij; KK (159) Luchtikylä by
Tietoa	
E	3417893
N	6751159
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanhaa kylätonttia kartan (1796) mukaan Tuiskulan ja koulun kohdalla. Kylätontit (5) rakennettu. Koordinaatit koulusta. 1539 (6); 1560-l (4); 1571 (2)
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (6); 1560-l (4); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Mallusjoki	
Varhaisin maininta	1459
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1459 Mallus tai Mallux; HVL 1571 Mellus bij; KK (142, 143) Mallux By +Hemman (=Kyrö)
Tietoa	Orimattilan vanhimpia kyliä, asutettu 1300-luvulla.
E	3424851
N	6736852
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (142, 143) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kartassa 1797-1800 toinen kylätontti Kajjalan ympäristössä, toinen Iso-Kyrön kohdalla. Hardénin mukaan kylä olisi sijainnut aikaisemmin lähempänä järveä ns. Eskolan rannassa. KK:ssa erillinen tonttialue Annasenmäen pohjoispuolella, jossa ollut Eskolan tonttipaikka, autioitunut tod. 1770-l, rakentamaton. Muut tontit rakennettu. Koordinaatit Kajjalasta
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (10), 1560-l (11), 1571 (11) + Kyrö (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	1000006180 Eskolan tonttipaikka, inventoitu
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Niemenkylä	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 ; KK (143) Niemis By + lärfvis by (160)
Tietoa	Järvikylän ja Niemenkylän ryhmäkylätontit. Jaakkolasta n:o 7 muodostettiin 1765 Sommarnäsin kartano, sen tontti ainakin jo 1779 nyk. paikassa N 6743179 E 3428625). .
E	3428481
N	6745179
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (143, 160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kartassa 1853 kaksi ryhmäkylätonttia: Järvikylän tontti Jaakkolan kohdalla, rakennettu ja Niemenkylän tontti Päärnilän kohdalla, rakennettu. Yksi tontti hieman erillään nyk. Tyynelän kohdalla. Koordinaatit Päärnilästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3); 1560-l (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Niinikoski	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1559 Raikkola, HVL Raikkola; KK (144) Raikkola eller Niinikoski by + Caitala by + Kattajala
Tietoa	Alikylä asutettu tod. 1500-l alussa. Kylätontti 1600-l toden. jo kahdessa osassa: Ylikylä, Alikylä; KK:ssa Ylikylässä 3 taloryhmää, Alikylässä 2.
E	3440649
N	6741809
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (144) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanhempi Alikylän tontti joen p-puolella, molemmin puolin tietä; Ylikylä eli Raikkola Artjärventien varressa kolmessa erillisessä ryhmässä nyk. Tapolan ja Iso-Sorrilan tuntumassa. Kaitala (Alituvan kohdalla) ja Katajalan (=Vanha- Kaitala) kylätontti Paukkulan ja Ylöstalon kohdalla. Tontit rakennettu. Alikylän koordinaatit.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (1); 1560-l (1); 1571 (3)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pakaa	
Varhaisin maininta	1486
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Packalla; KK (126) Packas By + Cap.Bost +H+H
Tietoa	
E	3433486
N	6736261
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (144) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Kylä sijainnut v. 1779 Pakaanojan molemmin puolin sijoittuneille tonteille - n. kymmenkunta erillistaloa. Vanha ryhmäkylätontti ollut Sepänmäessä Kuoppalan pohjoispuolella. Koordinaatti Sepänmäen itäpuolelta. Osa tonteista autioitunut KK:n jälkeen. Tarkistettava!
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (4); HVL 1571 (6)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Pennala (Suonsulku)	
Varhaisin maininta	1469 maa-alueena, ei välttämättä kylä
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	1539 Sulkava (Sulkaffua) tarkoittanee Sulkua, myöh. Suonsulkua; HVL 1571 Sosula; Pennala henkilönimenä 1623; KK (160) Pennala By; Suonsulku-nimi poistui maakirjasta 1899.
Tietoa	
E	3429954
N	6754503
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa neljä taloryhmää; Vuoden 1782 kartassa kolme taloryhmää: Knaapila (Riihelän kohdalla), Sulku (Seppälän kohdalla) ja Uotila (Kummilan kohdalla); KK:ssa neljäs tontti Jussilan kohdalla. Tontit rakennettu. Koordinaatit Seppälästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (1); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	
Epävarma paikannus	

Ratula	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	
Muut nimet	HVL 1571 Ratula; KK (144) Rattula Bys + Ruokola + Prästgård
Tietoa	
E	3450568
N	6740273
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (144) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Useita eri ryhmäkylätontteja: Ratulan kartanon kohdalla Ruokola tontti, tontteja Sillankorvan, Pitkäniemen (2) ja Korkkulan, Lassilan, Einolan ja Uotilan kohdilla. Pitkäniemen rantatontit autioituneet. Pappila (nyk. Aulakoti) edelleen vanhalla kylätontilla Säyhteen itärannalla. Koordinaatit Einolasta.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (17); 1572 (20)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	
Epävarma paikannus	

Ruha	
Varhaisin maininta	1560
Varhaisin maakirja merkintä	HVL 1571 Ruha; KK (126) Ruha Gård+Torpare By+ 5 merkittyä torpan paikkaa T
Muut nimet	3426565
Tietoa	Itsenäistynyt mahdollisesti Mallusjoesta ja Karkkulasta keskiajan lopulla.
E	6733133
N	Paikannettu KK:n (126) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti Ruhan kartanon kohdalla; Torppien paikkoja autoitunut KK:n jälkeen; Torppia mm. Mäkelän ja Kartanon välissä sekä Veikkolan ympäristössä. Koordinaatti kartanosta.
Paikkatarkennus/huomiot	1539 (1); 1565 (2); 1571 (1)
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Sammalisto	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirja merkintä	1539 Sammallahiti; HVL Sammalis bij; KK (142) Sammalisto Byn
Muut nimet	
Tietoa	
E	3422145
N	6738573
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (142) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK: Kaksi ryhmäkylätonttia, Sipilän ja Tuomalan kohdalla, mahdollisesti Ristolanmäen pohjoisosassakin. 1797-1800 -kartassa kylätonttia vain Sipilän kohdalla. Koordinaatit Sipilästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (1); 1560-I (2); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Terriniemi	
Varhaisin maininta	1466 rajariidassa
Varhaisin maakirja merkintä	1565
Muut nimet	HVL 1571 Tördeneme; KK (142) Terriniemi Rusthols Tårp, (143) Terrinemi Gård
Tietoa	Kuulunut toisinaan Luhtikylään.
E	3425815
N	6738049
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (142, 143) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa Terriniemen kartano Mallusniemen kartanon; Terriniemi Rusthols Tårp Lehmuksenmäessä ja Hakoisten torppa nyk. Terriniemen kartanon kohdalla. Mylly Vähäjoen rannassa (N 6737136 E 3427118). KK:ssa torppia myös Kuoppalanmäen tuntumassa (yksi rakentamaton). Tontit rakennettu. Koordinaatit Mallusniemen kartanosta.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Tuorakka	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1560
Muut nimet	HVL 1571 Toracka; KK (159) Tuoraka
Tietoa	Muodostunut tod.näk. keskiajalla. Alkuaan Mallusjoen ja karkkulan maita.
E	3417145
N	6750862
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (159) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Ryhmäkylätontti Keskevaarin ja Alestalon kohdalla. Rakennettu.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (1); 1571 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Tönnö	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Tönne bij; KK (143) Tönnö
Tietoa	
E	3429541
N	6743393
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (143) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa tontit Sipilän (=Ylöstalo) ja Heikkilän (=Kangas) kohdalla. Tontit rakennettu. Koordinaatit Sipilästä. Kolme torppaa Viikarissa sekä mylly (+ torppa) Tönnökoskessa.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (2); 1560-I (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Vehkala	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wechalho; KK (177) Langila H.
Tietoa	Kylätontti osittain Nastolan Lankilan puolella. Osa taloista Nastolan Lankilan puolella. Orimattilan puoleinen osa Vehkala.
E	3433368
N	6757460
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (177) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa Langilan tontti yhtenäinen. Rakennettu. Koordinaatit Jaakkolasta, joka Alestalon kanssa Orimattilan puolella.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (2); 1571 (2)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Viljamaa	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wilimaa ja Wilima; KK (143) Orrimattila By + Käkälä By, Piörettälä By + Kläckares Gård
Tietoa	Nauhamainen kylätontti kirkolta etelään + kauempana Käkälä ja Pyörähtälä.
E	3432755
N	6744525
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (143) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa (143) ja kartta 1794 kaksi erillistä tonttialuetta: Kirkon eteläpuolelta Eerakkalaan - tontti ja Käkälän tontti, lisäksi kauempana Pyörähtälän (Aatamilan kohdalla, N 6744287, E 3436035) tontti. Tontit lähes kokonaan rakennettuja. Koordinaatit Käkälästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (5); 1560-I (9); 1571 (5)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Viljaniemi (Pitkälä)	
Varhaisin maininta	
Varhaisin maakirja merkintä	1577
Muut nimet	KK (160) Pitkälä eller Wiljanjemi + H:
Tietoa	Kolme tonttia.
E	3423559
N	6749617
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta: tontti nyk. Kuoppalan kohdalla, tontti Juholan kohdalla. Koordinaatit Juholasta.
Tilaluku 1560-luvulla	1577 (1)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Villikkala	
Varhaisin maininta	1400-I historiallinen lähdetieto
Varhaisin maakirja merkintä	1587
Muut nimet	HVL 1571 Willikkala; KK (144) Willikkala by
Tietoa	
E	3445946
N	6741511
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (144) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Useita taloryhmiä molemmin puolin tietä nauhamaisesti nyk. Kyöstilän, Mäkelän, Heikkilän, Tukosen ja nuorisoseuratalon kohdalla. Tontit rakennettu. Koordinaatit Mäkelästä.
Tilaluku 1560-luvulla	1560-I (10); 1571 (7)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

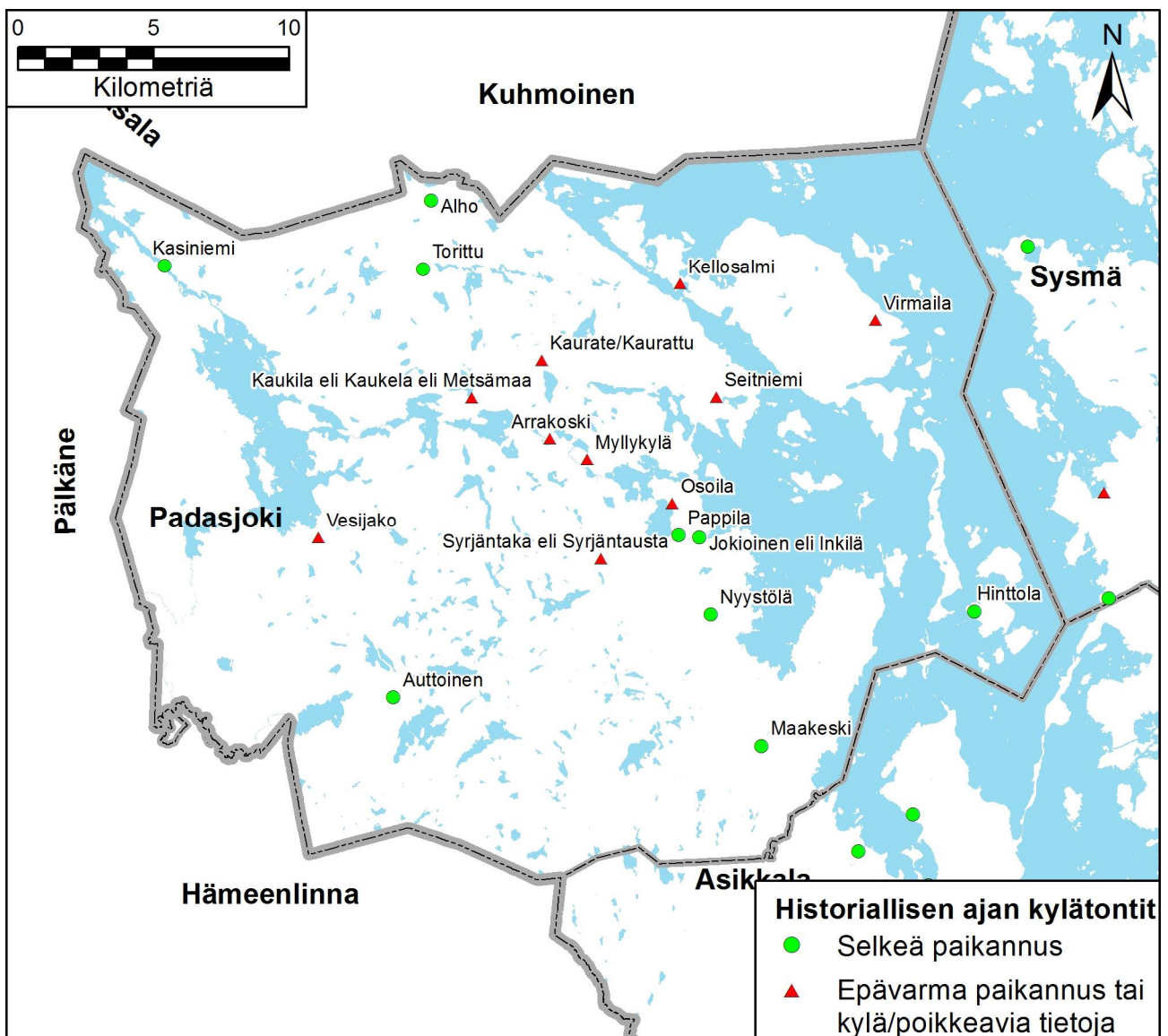
Virenoja	
Varhaisin maininta	1469 nimenä esiintyy
Varhaisin maakirja merkintä	1539
Muut nimet	HVL 1571 Wijreioija bij; KK (160) Wirrenoja by + Wirrenoja Qvarn.
Tietoa	
E	3430291
N	6749824
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (160) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vuoden 1783 kartassa neljän talon ryhmäkylä nyk. Virainpolun kohdalla; KK:ssa pääky-län tontin lisäksi tonttialuetta nyk. Hovin ja Peltolan tuntumassa. Tontit rakennettu. Myllykulmala kaksi myllyä (N 6749109 E 3427594). Koordinaatit koulun kohdalta.
Tilaluku 1560-luvulla	1539 (3); 1571 (4)
Muinaisjäännösrekisterissä	
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

12. Padasjoki

Padasjoen alueella on 19 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 11). Padasjoella ei ole tällä hetkellä suojeltuja historiallisen ajan kyliä. Käytännössä kaikille kohteille tulisi tehdä tarkastuskäynti.

Seitsemästä kylästä on maininta jo 1400-luvulta. Suurin osa kylistä keskittyy kunnan itäosiin. Kylistä 9 on paikannettu luotettavasti ja 10 kylän paikannus on epävarma. Epävarmojen paikannusten suuri määrä muihin kuntiin verrattuna johtuu paljolti siitä, että Kuninkaankartasto ei ole Padasjoen alueella kattava.

Padasjoelta tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä, muiden muassa röykkiöitä sekä rajamerkkejä ja hiilimiiluja (ks liite 1).

Kuva 11. Padasjoen historiallisen ajan kylätontit.

Alho	
Varhaisin maininta	1563
Varhaisin maakirjamerkintä	1563?
Muut nimet	Alho By
Tietoa	
E	3398903
N	6818808
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Alhoon asti. Paikannus myöhempien karttojen pohjalta. Säte-ritila 1600-luvulla. Todennäköisesti vain kaksi taloa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Arrakoski	
Varhaisin maininta	1634
Varhaisin maakirjamerkintä	1634
Muut nimet	Arakoski
Tietoa	Manttaaliluettelo vuodelta 1634, VA 4528
E	3403273
N	6810003
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Arrakoskelle asti. Paikannus arvioitu maastokartan pohjalta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Auttoinen	
Varhaisin maininta	1471
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Auctis, Auchtainen, Auchtais, Autaniemi, Autois By (KK)
Tietoa	
E	3397506
N	6800458
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu vanhojen karttojen pohjalta, nykyisin asutusta. Kaksi erillistä aluetta ja mylly Myllyjärven rannalla (KK). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	15
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Hinttola	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Hinttola, Hinttula, Hinttala, Hinttoila, Hinttola rusthäll (KK)
Tietoa	
E	3418930
N	6803619
Paikkatarkennus/huomiot	Koordinaatit MV:n luettelosta, KK:n mukaan paikka kuitenkin hivenen kaakkoon nykyisen Mäntyniemen kohdalla (lehti 241). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Jokioinen eli Inkilä	
Varhaisin maininta	1442
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Ingilä (1539), Jokijoinen, Jokios, Jochios, J/lokiois (KK)
Tietoa	1500-luvulla käräjäpaikkana
E	3408788
N	6806340
Paikkatarkennus/huomiot	Inkilässä 3 ja Jokioisissa 11 taloa - yhdistettiin samaksi kyläksi. Sijaitsee Kirkkojoen eteläpuolella, Saksalan kartanon alueella MV:n mukaan. 1850-l kartoissa myös rannalla sekä A.I. Arwidsonin talon alueella Saksalan ja nykyisen keskustan välissä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	14
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kasiniemi	
Varhaisin maininta	1571
Varhaisin maakirjamerkintä	1571
Muut nimet	Wdi Kassesnemi, Kassesnemi, Kassiniemi
Tietoa	
E	3389076
N	6816393
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Kasiniemeen asti. Paikannus 1850-luvun kartan pohjalta - oletus. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2 tai 3 (1572), 7 (1634)?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kaukila eli Kaukela eli Metsämaa	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kauchela, Kauckila, Mestäma
Tietoa	
E	3400404
N	6811522
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Kaukialaan asti. Sijainti MV:n oletuksen pohjalta. Vuoden 1560-luettelossa myös Kaukola, mutta ei Kaukelaa, vaikkakin lähteissä löytyy. Lähteissä maininta tilasta Alimmainen, joka edelleen löytyy kartalta. Kaukola on sen sijaan Kuhmoisissa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4?
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Kaurate/Kaurattu	
Varhaisin maininta	1400-luku?
Varhaisin maakirjamerkintä	1634
Muut nimet	
Tietoa	Manttaaliluettelo vuodelta 1634, VA 4528
E	3402971
N	6812896
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Kaurattuun asti. Paikannus arvioitu maastokartan pohjalta. Ei tietoa missä historiallinen tontti sijaitsee. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Kellosalmi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kellosalmi By, Kellosalmi.
Tietoa	Ei KK:ssa.
E	3408082
N	6815722
Paikkatarkennus/huomiot	Paikka epävarma - sijoitettu peruskartan paikalle Vanhankylänharju: 6815908, 3408002- ei asutusta? Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Maakeski	
Varhaisin maininta	1438
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Makeskus, Makesku, Makeske, Makeschu, Makeskis By (KK)
Tietoa	
E	3411071
N	6798665
Paikkatarkennus/huomiot	Asutus todennäköisesti edelleen lähes samalla paikalla. KK:ssa teiden risteyksessä + Häpiä Mäki (talo/kartano?) (lehti 240).
Tilaluku 1560-luvulla	13
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Myllykylä	
Varhaisin maininta	1566
Varhaisin maakirjamerkintä	1566
Muut nimet	Myllyxelä, Myllyälä, Myllyxylä, Myllyxell, Myllyxäll, Quarnbacka By (rippikirja 1837–47)
Tietoa	rippikirjassa 1837–1847
E	3404660
N	6809245
Paikkatarkennus/huomiot	Paikka epävarma, mahdollisesti Arrakosken naapurikylä. Myös nykyiseen Asikkalaan kuuluu Myllykselä/Myllys, joka taannoin osa Padasjokea (ks. Asikkala) ja nykyisen Kuhmoisen puolella myös Myllykylä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	5
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Nyystölä	
Varhaisin maininta	1438
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Nystila, Nystile, Nystele, Nystilä, Nystäle, Nystelle By (KK)
Tietoa	Keskiajalla/rautakaudella keskus, käräjäpaikka
E	3409196
N	6803503
Paikkatarkennus/huomiot	Rautakautiset kohteet Mäkelä A-C sijaitsevat todennäköisesti tällä paikalla, kuten myös Museo. Tonttia ei ole rajattu, eikä sen rajoja määritelty. Koordinaatti on arvioitu keskipiste. KK:ssa kaksi keskittymää ja Nystölägård (lehti 240).
Tilaluku 1560-luvulla	23
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Osoila	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Jackola, Ossojla, Jackoijla, Ossoijla
Tietoa	
E	3407791
N	6807627
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Osoilaan asti. Sijainti 1850-l kartan pohjalta. Paikka nykyisen Kapakan ja osin Kartanon alueella Kirkkolammen luoteispuolella. Asutusta rautakaudelta asti. MV ehdottaa: 3403353, 6 809 818, mikä ei voi pitää paikkaansa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	6
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Pappila	
Varhaisin maininta	1761
Varhaisin maakirjamerkintä	1761
Muut nimet	Prästgården, Kyrkoherdebolet Prestgården
Tietoa	rippikirjassa 1837–1847
E	3408029
N	6806436
Paikkatarkennus/huomiot	Nykyisellä paikallaan, kirkonkylän keskustassa, pappilan luona.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Seitniemi	
Varhaisin maininta	1837
Varhaisin maakirjamerkintä	1837
Muut nimet	Seitnjemi
Tietoa	rippikirjassa 1837–1847
E	3409423
N	6811537
Paikkatarkennus/huomiot	Paikka maastokartan pohjalta. Kartan mukaan paikalla myös Vanha-Inkilä? Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Syrjäntaka eli Syrjäntausta	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Syrientacha, Syrientaka, Syrientaka (KK)
Tietoa	
E	3405167
N	6805571
Paikkatarkennus/huomiot	Ei ole merkitty KK:oon (lehti 240). 1850-luvun kartan perusteella nykyisen Sipilän tilan kohdalla: 6805615, 3404939, eli poikkeaa MV:n paikasta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Torittu	
Varhaisin maininta	1442
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Toritto, Torittu, Torittula
Tietoa	
E	3398596
N	6816266
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Torittuun asti. Paikannus MV:n oletuksen pohjalta: Pastilan ja Rekolan tilat. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

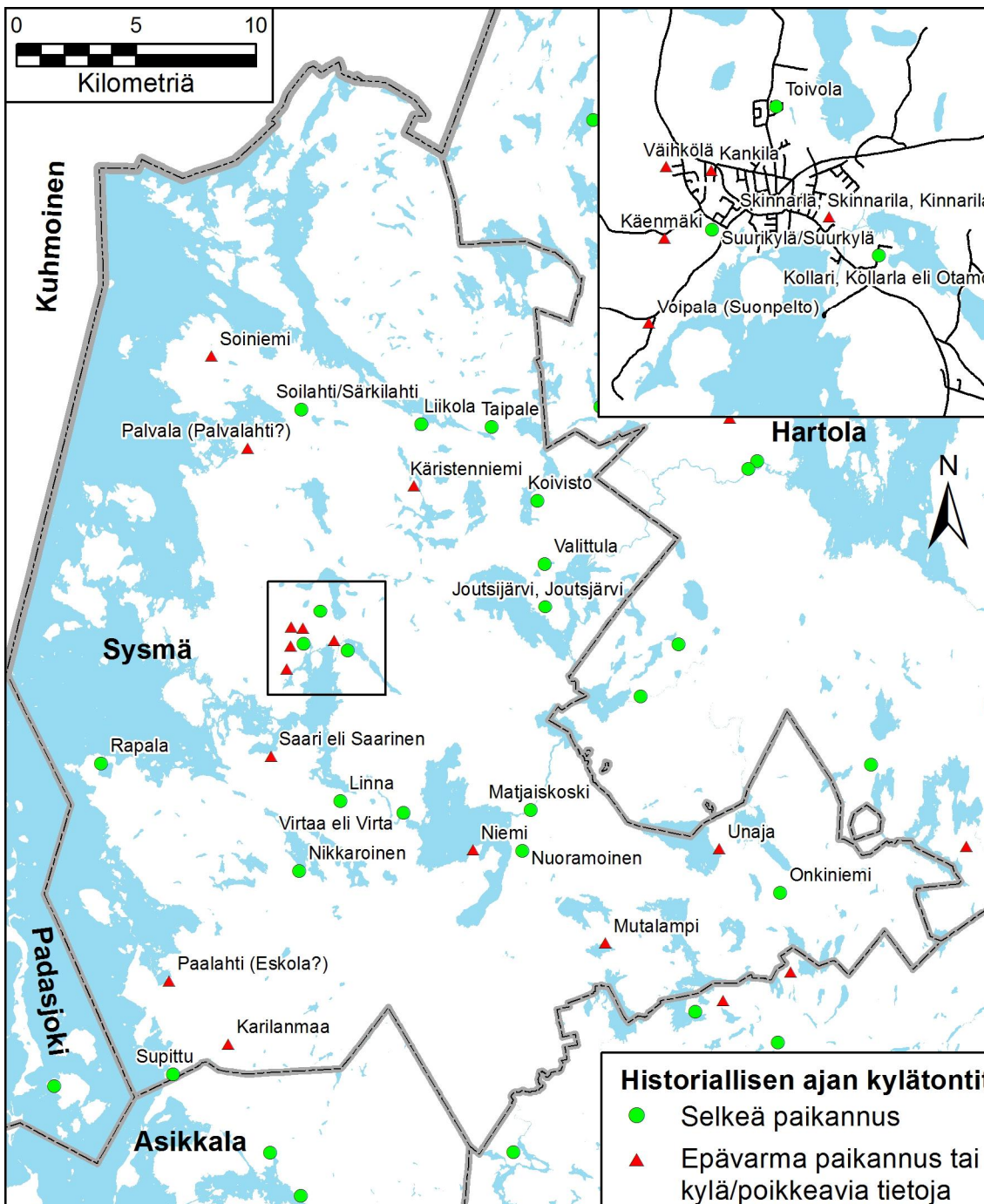
Vesijako	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Wesiacko, Vessijako, Wesijacho
Tietoa	
E	3394744
N	6806347
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ulotu Vesijakoon asti, paikannus 1850-luvun kartan pohjalta: 6806332, 3395470. Lähellä Muinaisjäännösrekisterin kohde Jussila. Poikkeaa MV:n kyläluettelon sijainnista. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	12
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Virmaila	
Varhaisin maininta	1486
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Vidmarla, Vidmala, Vidmarsalo
Tietoa	Rustholli
E	3415282
N	6814367
Paikkatarkennus/huomiot	Merkitty 1850-l karttaan Virmailan saaren eteläosaan, jossa kaksi taloa. Nykykartassa Honkola: 3414726, 6812317 joka mahdollisesti sama paikka. Nykyinen Virmaila sijaitsee koilliseen: 3415282; 6814367 (MV:n kyläkarta). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

13 .Sysmä

Nykyisen Sysmän alueella on 31 historiallisen ajan kylätonttia (kuva 12). Näistä Onkiniemi, Supittu ja Voipala ovat suojeltuja muinaisjäänneksiä. Supittu ja Voipala ovat moniperiodisia asuinpaikkoja, eikä Supitun kylästä ole lainkaan kirjallisia lähteitä. Supitun asuinpaikalta on kuitenkin löytömaterialia kivikaudelta keskiajalle asti.

Viidestätoista kylästä on maininta jo 1400-luvulta. Kylät sijoittuvat melko tasaisesti ympäri Sysmää, joskin nykyisen keskustan ja kirkon ympäristössä on selvä kyläkeskittymä. Näistä kylistä monia on laskettu yhteen eri aikoina eri tavoilla, eikä kaikkien paikka ole täysin selvä. Kylistä 16 on kyetty pai-

kantamaan luotettavasti, ja 15 kylän paikannus tai kylästatus on epäselvä.

Sysmästä tunnetaan runsaasti muita historiallisen ajan muinaisjäänneksiä, muiden muassa viljelyröykkiötä sekä torpan paikkoja ja tervahautoja (ks liite 1).

Kuva 12. Sysmän historiallisen ajan kylätontit.

Joutsijärvi, Joutsjärvi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Jousijerffui, Jousierui, loutsjärvi By (KK)
Tietoa	
E	3439429
N	6823636
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 263) ja MV:n tietokannan pohjalta. KK:n mukaan useita eri tontteja. Mjrek: Valittulan kansakoulu + Rautamäki ja Rantamäki (kuppikivi), Siivolan pelto lähellä - Valittulan kylä ollut kenties pohjoisempänä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kankila	
Varhaisin maininta	1465 ja 1469
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Kangila? (KK)
Tietoa	
E	3429324
N	6822739
Paikkatarkennus/huomiot	Maininta lautamiehestä, joka saattoi olla Sysmän Kankilasta. Kankila mainitaan myös 1800-l. Olisiko kyse Toivolan kantataloista Iso ja Vähä Kankilasta? Tai Kangila Suurkylästä pohjoiseen, koordinaatit tästä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Karilanmaa	
Varhaisin maininta	1474
Varhaisin maakirjamerkintä	1543
Muut nimet	Kalerma, Karilama, Karila, Karialama, Karilanma By (KK)
Tietoa	
E	3425458
N	6804871
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 241) ja MV:n tietokannan pohjalta. Vanha kylätontti sijaitsi Pulkkilanharjulta jatkuneen harjumuodostelman päällä Asikkala-Sysmä maantien varrella. Tie kulki aikaisemmin kylätontilla sijaitsevan Yskelän kartanon pihapiirin halki.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Koivisto	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Koivisto, Queuistho, Covisto By (KK)
Tietoa	
E	3439103
N	6828064
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 263) ja MV:n tietokannan pohjalta. Koiviston vanha kylätontti sijaitsee Vanjärven länsipuolella järven eteläisimmässä mutkassa. Nykyisin paikalla ovat Kokkolan ja Mäkelän tilat.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Kollari, Kollarla eli Otamo	
Varhaisin maininta	1430/1462
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kollarla, Otama, Ottomois, Ottoma, Huitula By (KK)
Tietoa	Skinnarla/Kinnarila oli osa vanhaa Otamoa, Huitula/Huitila jo 1462
E	3431180
N	6821797
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 263) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Huitula sijaitsee KK:n mukaan Huittilanjoen varrella, sen kaakkoisrannalla. Vanha kylätonttikiin sijaitsi kenties kylän pohjoisosassa Huittilanjoen varrella, jossa nykyisin urheilukenttä ja peltoa
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Käenmäki	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Kämäki, Käenmäkij, Kajumäki (KK)
Tietoa	
E	3428807
N	6821988
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 263) ja MV:n tietokannan pohjalta. Nykyisen Sysmän kirkonkylän alue on muodostunut Suurikylän, Käenmäen, Skinnarilan ja Toivolan kylien alueelle. Käenmäeltä tunnetaan historiallisen ajan talon tontti. (mjrek: Käenmäki). 1800-l yleiskartassa.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Käristenniemi	
Varhaisin maininta	1464
Varhaisin maakirjamerkintä	1449
Muut nimet	Käristniemi
Tietoa	Mainitaan Storbyn eli Suurikylän ja Liikolan yhteydessä
E	3433962
N	6828689
Paikkatarkennus/huomiot	Mainitaan 1462 rajariitojen yhteydessä ja esiintyy 1800-luvun rippikirjoissa, mutta sijainti ei selvä – oletettavasti Mynnilän suunnalla. Vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heinola Höfdingedöme) paikannus tästä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Liikola	
Varhaisin maininta	1443
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Lijkoila, Likoila, Liichola, Likola By (KK)
Tietoa	
E	3434258
N	6831254
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 271) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylätontti sijaitsee Liikolanlahden etelärannalla Kylänlammin läheisyydessä. Kylätontin läheisyyteen on jäänyt yksi tilakeskus. Paikalla muutamia taloja, mutta osin viljelyksessä. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Linna	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Linnais, Linna, Lijnaia, Linnois (KK)
Tietoa	
E	3430879
N	6815528
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 253) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Edellinen samalla nimellä, vieressä Linnavuori-niminen kukkula. Paikalla asutusta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Maatiaiskoski	
Varhaisin maininta	1793
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Matjaiskoski
Tietoa	Kuninkaan kartastossa torppia, mahdollinen kylä vuoden 1793 yleiskartassa (Charta öfver Heinola Höfdingedöme)
E	3438826
N	6815166
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 253) ja vuoden 1793 yleiskartan (Charta öfver Heinola Höfdingedöme) perusteella. Paikalla runsaasti taloja. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Mutalampi	
Varhaisin maininta	1761
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Mutalambi by, Mutalammi
Tietoa	Rippikirjassa 1761. Kuninkaan kartastossa, ei pitäjänkartoissa. Epäselvä
E	3441949
N	6809584
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 242) ja MV:n avulla. Selvitettävä/Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Niemi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Nemis, Niemis Hem (KK)
Tietoa	
E	3436415
N	6813501
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 253) ja MV:n tietokannan pohjalta. Epävarmaa, onko oikea paikka. Ei ole kylän nimenä KK:ssa. Lähellä viljelyröykkiötä, Riihiniemi (Mjrek 781010107). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Nikkaroinen	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Ninkaris, Nijckaros
Tietoa	
E	3429165
N	6812627
Paikkatarkennus/huomiot	KK:ssa merkitty, mutta ei nimetty (lehti 252). Paikannus MV:n pohjalta. Kylä KK:ssa kahdessa osassa: Kännälä ja siitä 230 m etelään. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Nuoramoinen	
Varhaisin maininta	1405
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Normas By, Noramos, Noramois, Noramoijs, Nuoramois By (KK)
Tietoa	
E	3438468
N	6813453
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 253) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Pitkä ryhmäkylä useassa osassa tien varressa. Koordinaatit MV:n arvio. Asutusta kivikaudelta alkaen: useita tunnettuja kohteita (Koskuenmäki 1–3, Sihvola 1–3 jne.). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	20
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Onkiniemi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Onginiemi
Tietoa	
E	3449236
N	6811707
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 254, nimi puuttuu) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vrt. 1850-luvun kartta ja sen tiet: Alkuperäinen kylätontti sijainnee Onkijärven itäpuolisella mäellä vanhan maantien varrella ja on Muinaisjäännösrekisterin mukaan jäänyt osin uuden tien alle: 6812562, 3448835. Toisaalta KK:n ja 1800-l karttojen mukaan kylätontti on aika iso ja kahdessa paikassa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	7
Muinaisjäännösrekisterissä	1000007093
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Paalahti (Eskola?)	
Varhaisin maininta	1565
Varhaisin maakirjamerkintä	1565
Muut nimet	Palualax?
Tietoa	
E	3423716
N	6808013
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistus 1800-luvun kartan mukaan. Ei ole KK:ssa tai MV:n tietokannassa. Koordinaatit ovat arvio. Ks. yleiskartta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Palvala (Palvalahti?)	
Varhaisin maininta	1565
Varhaisin maakirjamerkintä	1565
Muut nimet	Palvala
Tietoa	
E	3427020
N	6830266
Paikkatarkennus/huomiot	Puuttuu KK:sta, MV:n tietokannassa epävarma paikannus. 1850-luvun kartan mukaan oli rannempana - paikalla tuolloin lahti. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	1
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Rapala	
Varhaisin maininta	1430
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Rapola, Rapoila, Rapaila, Rapala
Tietoa	
E	3420890
N	6817100
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 252) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Nimi puuttuu KK:sta. Asutusta KK:ssa kummallakin puolella lampea. Tunnettu rautakautinen Rapalanlammen asuinpaikka vieressä. Lammen toiselta puolelta tunnetaan Rapalan Manterempellon historiallisen ajan asuinpaikka (vrt. KK). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Saari eli Saarinen	
Varhaisin maininta	1443
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Saris
Tietoa	
E	3427983
N	6817398
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannus MV:n paikkatiedon pohjalta. Ei ole merkitty KK:oon (lehti 252). Peruskartassa nimi Saarenkylä. Paikka on MV:n oletus. 1850-l kartassa merkitty myös Lähelle Hovilan kartanoa: 6819930, 3428914 - ks. 1850-l kartta. Samalla paikalla Mjrek:n 781010078 Hovilan Vasikkahaka.
Tilaluku 1560-luvulla	6
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Skinnarla, Skinnarila, Kinnarila	
Varhaisin maininta	1465
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Skinnarla, Kinnarila, Skjinnarla
Tietoa	Osa vanhaa Otamoa, mutta myös omana kylänä.
E	3430632
N	6822221
Paikkatarkennus/huomiot	Ei ole merkitty KK:oon eikä MV:n tietokantaan. Oletettavasti Huittilanjoen luoteispuolella, jäänyt nykyisen keskustan alle (edellinen nimi Skinnarila). Koordinaatit arvioitu.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Soilahti/Särkilähti	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Soijlax, Soilax, Särkilax BY (KK)
Tietoa	
E	3429241
N	6831862
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 271) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Nykyinen kyläkeskus sijaitsee pääosin vanhalla kylätontilla. Kylän keskeinen rakenuskanta sijoittuu maantien varrelle. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Soiniemi	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1556
Muut nimet	Soinemi
Tietoa	
E	3425490
N	6834090
Paikkatarkennus/huomiot	KK ei ylety tänne asti, paikannus MV:n pohjalta - epävarma, kuitenkin todennäköinen. Vanha kylätontti lienee sijainnut niemen keskellä Ryyttilän, Riihelän, Kiviniemen ja Urpalan tilakeskusten läheisyydessä. Muutamia taloja paikalla edelleen. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	5
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Supittu	
Varhaisin maininta	rautakautinen/keskiaikainen
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	
Tietoa	
E	3423891
N	6804110
Paikkatarkennus/huomiot	Ei ole keskiajalta kirjallisia lähteitä, eikä merkitty KK:oon, mutta asuinpaikka- ja hautalöytöjä kivikaudelta kenties keskiajalle asti. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	ei
Muinaisjäännösrekisterissä	781010001
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Suurikylä/Suurkylä	
Varhaisin maininta	1462
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Storby, Storby ja Tikala (KK)
Tietoa	
E	3429333
N	6822082
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 263) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Tikala eli Tikkala oli rustholli, lähellä Suurkylänkartanoa. Kylä sen lähellä/luona, nykyisen Suopellon tien luona. Nauhakylä? Vrt. Ihananiemen asuinpaikkalöydöt ja 1700-luvun kartta. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	14
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Taipale	
Varhaisin maininta	1459
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	
Tietoa	
E	3437203
N	6831135
Paikkatarkennus/huomiot	Paikannettu KK:n (lehti 271) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. Vanha kylä- tontti sijaitsee Liikolanlahden pohjukassa olevan Taipaleenlammin poh- joispuolisella rinteellä. Museoviraston pisteestä hivenen itään ja kaak- koon, lähelle Simmalaa. Joitakin taloja vielä paikalla. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	4
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Toivola	
Varhaisin maininta	1467
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Toijvila, Toiviala,
Tietoa	Alkujaan osa Suurikylää
E	3430040
N	6823444
Paikkatarkennus/huomiot	Puuttuu KK:sta, MV:n tietokannassa Harila. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	7
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Unaja	
Varhaisin maininta	1556
Varhaisin maakirjamerkintä	1556
Muut nimet	Wnaia
Tietoa	
E	3446697
N	6813541
Paikkatarkennus/huomiot	Ei ole merkitty KK:oon (lehti 254). Paikantaminen MV:n tietokannan ja 1800-luvun kartan pohjalta. Epävarma. Paikalla Eskolan tila, mutta muu- ten peltoa. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Valittula	
Varhaisin maininta	1539
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Vallittula, Valtula, Wallittula By (KK)
Tietoa	
E	3439413
N	6825426
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 263) ja MV:n tietokannan pohjalta. Vanha kylä- tontti sijaitsee vanhan maantien varrella lähellä Kirjolampea. Asutusta on myös ollut idempänä raitin varressa. Kartan mukaan vain muutama talo paikalla nyt. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	3
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Virtaa eli Virta	
Varhaisin maininta	1470
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Virtaa By, Virda, Virdha, Wirdois By (KK)
Tietoa	
E	3433516
N	6815040
Paikkatarkennus/huomiot	Paikallistettu KK:n (lehti 253) ja MV:n paikkatiedon pohjalta. KK:ssa kaksi asutuskeskittymää. Nykyisin muutama talo ja kartano. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	2
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	ei

Voipala (Suonpelto)	
Varhaisin maininta	1466
Varhaisin maakirjamerkintä	1539
Muut nimet	Voinpoila, Voiypala
Tietoa	
E	3428633
N	6821038
Paikkatarkennus/huomiot	Sijainti ongelmallinen. Ei KK:ssa. MV:n tietokannassa laitettu Pätikkälään, josta tunnetaan rautakautisia löytöjä. 1600-l enää 3 taloa ja sopisi 1800-l kartan mukaan Voipalanmäelle, josta löydetty rautakautta ja keskiaikaa. Nykyisin peltona ja suojeltu, ei asutusta. Voipalanmäki (Mjrek.) 3428041, 6820198). Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	8
Muinaisjäännösrekisterissä	1000003309
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

Väihkölä	
Varhaisin maininta	1462
Varhaisin maakirjamerkintä	
Muut nimet	Väihkylä?
Tietoa	Osa Suurkylää? Mahdollisesti myös Tikala
E	3428825
N	6822779
Paikkatarkennus/huomiot	Ei KK:ssa eikä MV-tietokannassa. 1800-luvun kartassa Väihkylä niminen talo Toivolan kylässä. Nykyinen Väihkölä Suurkylästä pohjoiseen. Tästä paikannus. Maastotarkastus tehtävä.
Tilaluku 1560-luvulla	
Muinaisjäännösrekisterissä	ei
Tarkastus	ei
Epävarma paikannus	kyllä

14. Yhteenveto

Päijät-Hämeen alueelle paikannettiin yhteensä 240 historiallisen ajan kylätonttia. Vain murto-osa (21) kylätonteista on tällä hetkellä suojeltuja. Näistäkin osan suojelusasema perustuu kylän alueella olevaan muuhun muinaisjäännökseen. Osa kyläpaikoista on paikannukseltaan tai kylästatukseltaan epävarmoja. Näitä epävarmoja kohteita on etenkin Päijät-Hämeen pohjoisissa kunnissa, erityisesti Padasjoella, jota Kuninkaankartasto (1989) ei täysin kata. Kylän paikat tunnetaan paremmin eteläisessä Päijät-Hämeessä, jossa historiallisen ajan tutkimusta on enemmän tehty.

Suurinta osaa kylätonteista ei ole tarkastettu maastossa ja vain muutamalla on tehty kylätontin rajaus tai kaivaustutkimuksia (esim. Hollola Toivola). Näin ollen kylien säilyneisyyttä on ollut mahdollista arvioida vain karttamateriaalin perusteella. Tämä ei silti ole useinkaan riittävä arvio, sillä kylien osia saattaa olla säilyneenä hyvinkin pienillä alueilla nykyisen rakentamisen lomassa.

Historiallisten kylien saattaminen paikkatiedoksi oli osittain hyvinkin haastavaa ja aikaa vievää työtä. Tämän vuoksi olisi toivottavaa, että historiallisen ajan kylätonttien tutkimusta voitaisiin jatkaa maasto-
tarkastuksin, jotta nyt tehtyyn arkistotyöhön saataisiin täydennettyä kylätonttien nykyinen tilanne.

Lähdeluettelo

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Elektroniset lähteet

Arkistolaitos

Digitaaliarkisto, <http://www.narc.fi/digi>

Asutuksen yleisluettelo.

Kartta-arkisto.

Hartolan seurakunnan arkisto.

Sysmän seurakunnan arkisto.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma)

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto

Historian ja etnologianlaitos

<http://www.vanhakartta.fi>:

Anianpelto/Pitäjänpitääntä 1766.

Charta öfver Heinola Höfdingedöme 1793/Sysmä.

Pitäjänpitääntä/Heinola 1749.

Pitäjänpitääntä 1840-luku.

Lahden kaupunginmuseon arkisto

Seppänen, Kimmo 2000. Orimattilan arkeofyytti-inventointi.

Tarjanne, Hilla 2001. Porvoonjoen maisemainventointi.

Uotila, Merja 2000. Porvoonjoen yläjuoksun kylähistoriikki.

Maanmittauslaitos

Karttapaikka, <http://kansalaisen.karttapaikka.fi>.

Museovirasto

Kulttuuriympäristön rekisteriportaali/ Muinaisjäännösrekisteri,

<http://kulttuuriymparisto.nba.fi>.

Päijät-Hämeen historiallinen paikkatieto jpg-kuvina: 1560-luvun kylät 1.4.2005. CD-levy.

Kirjallisuus

Ahola, Teija 2006. Rakennusinventointi Artjärvi.

Ahola, Teija 2006. Rakennusinventointi Asikkala.

Ahola, Teija 2006. Rakennusinventointi Padasjoki.

Annala, Erkki 1968. Kartanot ja torpparit. Teoksessa: Hartolan kirja. Markkanen, Erkki (toim). 1968.

Blomstedt, Yrjö 1981. Asikkalan historia. Hämeenlinna.

Cederberg, A.R. ja Ojala, Veikko 1948. Heinolan kaupungin historia. Tampere.

Halila, Aimo 1958. Lahden historia. Lahti.

Hartolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys.

Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys.

Heinonen, Jouko 1997. Päijät-Häme I. Jyväskylä.

Juvelius, Einar 1927. Sysmän pitäjän historia 1–2.

Kulha, Keijo 1966. Sysmän pitäjän historia 3.

Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805 1989. Tampere.

Kuusi, Sakari 1980. Hollolan pitäjän historia I osa. Kukkila.

Könönen, Niina 2005. Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys. Painamaton.

Laapotti, Marjukka 1994. Lahden paikannimistö. Lahti.

Markkanen, Erkki 1968. Asutus ja väestö keskiajan lopulta nykypäiviin. Teoksessa: Hartolan kirja.

Markkanen, Erkki (toim). 1968. Pieksamäki.

Miettinen, Timo 1968. Hartolan esihistoriasta. Teoksessa: Hartolan kirja. Markkanen, Erkki (toim). 1968.

Mäkelä, Anneli 1979. Nastolan historia I. Jyväskylä.

Orimattilan historia I 1987. Jyväskylä.

Orimattila kulttuurihistorialliset kohteet 1984.

Porvoonjoen yläjuoksun esihistoriallisia ja kulttuurihistoriallisia kohteita 2002. Jyväskylä.

Putkonen, Lauri 1984. Päijät-Hämeen kulttuurihistorialliset kohteet. Täydennys selvitys 1983. Päijät-Hämeen seutukaavaliitto. A 14.

Poutiainen, Hannu 2003. Hartola. Arkeologinen täydennysinventointi. Lahden kaupungin museo. Päijät-Hämeen maakuntamuseo.

Pulkkila, Uno 1947. Padasjoen Historia I. Jyväskylä.

Päijät-Hämeen kiinteät muinaisjäännökset 2008.

Wager, Henrik 2006. Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö.

Seger, Tapio 1988. Heinolan esihistoria. Teoksessa: Heinolan pitäjän historia I.

Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista 2000. Kukkila.

Soikkeli, Kaarle 1912. Uudenmaan hopeavero ja hopeaveroluettelo v. 1571. Helsinki.

Suomen asutus 1560-luvulla 1973. Helsinki.

Suomen hopeaveroluettelot 1571 III Häme 1944. Helsinki.

Suomenmaa 1. 1967.

Suomenmaa 2. 1968.

Suomenmaa 7. 1978.

Suomen maatilat II osa Hämeen lääni 1931. Porvoo.

Suur-Hollolan kirja 1963.

Sysmän rakennus selvitys.

Wager, Henrik 2006. Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö.

Wilmi, Jorma 1988. Heinolan pitäjän historia. Jyväskylä.

Wilmi, Jorma 1999. Heinolan pitäjän historia 2. Pieksamäki.

Yhtä ja toista Artjärveltä. (toim. Antero Antin). Jyväskylä 2001.

Liite 2. Kartta historiallisen ja esihistoriallisen ajan muinaisjäänöksistä

